

REŠETO

Še malo in obrnili bomo zadnji list na letošnjem koledarju. Vse se bo pričelo znova, z novim mesecem, novimi dnevi, ki se bodo pričeli daljšati, z novimi načrti, skrbmi, težavami, problemi. Uspehi in radostmi. Žal je teh vedno manj in vedno več onih prvih. Z zadnjim listom na koledarju bo ostalo vse hudo (in tudi veselo) za nami, pred nami bo čas novih neznank in vprašanj. Samo s spremembo zadnje številke v letnici z novim in starim letom vseeno ne bomo opravili.

Minulo leto, pri nas proglašeno za Trubarjevo, je bilo tudi v znamenju treh desetletnic: madžarske krize, sueške krize in brionskega srečanja Tita, Nehruja in Naserja, ki pomeni začetek novega obdobja v mednarodnih odnosih, zametek gibanja neuvrščenosti, obe krizi pa sta tudi po svoje vplivali na razvoj svetovnih dogajanj. In minulo leto označujeta vsaj dvapomembna mednarodna dogodka — jedrska nesreča v Černobilu z vsemi zapletenimi posledicami in vsaj delno streznitvijo človeštva v skrbi za lastno življenjsko okolje, ter protislovja v ameriški zunanji politiki, ki jih nekateri že imenujejo — Reaganov »irangate«.

In še nekaj, kot v posmeh vsemu, kar se v svetu okrog nas dogaja — leto 1986 so združeni narodi proglasili za leto miru!

Nek avstrijski poslenec, ki raziskuje, kot pravi, človeško zlobo v zadnjih šestih tisočletjih, je izračunal, da je bilo na svetu v zadnjih 6000 letih 14.500 vojn. No, če številka ni prav točna, kaj pa je pri tem nekaj vojn več ali manj! V teh vojnah pa je padlo več kot tri milijarde ljudi. Stale naj bi kakih 70 bilijonov dolarjev (preračunamo seveda sedanje cene, saj v starem veku in

Srečno '87

še dolgo potem niso poznali dolarja, čeprav se ves svet že desetletja dolgo vrti okrog njega!). V tem času so vojskujoči se ljudje sklenili 4721 mirovnihi pogodb (vključno z vsemi mirovnimi pogodbami v modernem arab-skem svetu) in pogodb o zaveznitvu. Od vseh teh pogodb pa so pogodbene stranke spoštovale samo 18 pogodb! Zlobnež bi pač pomislil, da je to nekaj takega kot naš samoupravni sporazum, ki ga je tako lahko napisati, sprejeti in podpisati, drži se ga pa nihče! Samo koliko najrazličnejših vojn je bilo spočetih v raznih delih sveta v zadnjih štiri-

desetih letih, koliko mirovnihi pogodb podpisanih, koliko žrtev je bilo s tem položenih na oltar človeške neumnosti in oblastiželjnosti in kolikšna materialna škoda je bila povzročena! V mnogih delih nerazvitega sveta pa dnevno umre desetisoče sestranih otrok! Prepud med bogatimi in revnimi, razvitimi in nerazvitimi, med svetovnim severom in jugom se iz dneva v dan pogloblja.

V prihajajočem letu nas čaka kup neznank tako v mednarodnih odnosih kot tudi doma. Težave in problemi doma so sicer marsikdaj povezane z do-

gajnji in odnosi v svetu, marsikdaj pa bi (in bomo morali) prenekateri problemi razrešiti povsem sami. Ker smo ga tudi sami zakuhali, bi človek dejal.

Z dosežki v prvem letu novega srednjeročnega obdobja ne moremo biti povsem zadovoljni. Ne gre nam od rok uresničevanje programa gospodarske stabilizacije, cene nam uhajajo z vajeti, inflacija je podivjala in le »z mečem« ji bomo lahko kos, kot je dejal Janez Stanovnik, obseg proizvodnje ne dosega zadovoljivega nivoja, izvoz upada oziroma je zaradi komaj razumljivih deviznih

ukrepov vlade vedno manj zanimiv itd. itd. Breme, ki ga prenašamo v naslednje leto, drugo leto srednjeročja, ni majhno niti lahko. V mnogih sredinah je nezadovoljstvo vedno bolj očitno in premalo je spregovoriti o stavkah kot možnem regulatorju in urejevalcu družbenih in ekonomskih neskladij. Odpraviti bi morali vzroke, potem tudi posledice ne bo, vsaj ne tako pretresljivih.

Črno, prečno razmišljanje za ta prednovoletni čas. Na televiziji poslušam razmišljanja o nagrajevanju in o jasnih postavkah v plačilnih listah, da vsakdo lahko vidi, iz kakšnega naslova dobi kak dinar. Važen pa je le končni seštevek — in s tem je malokdo zadovoljen. Vsak obisk v trgovini človeka trdo postavi na tla, vsak inkasant dolije malo olja na ogenj. In ta naš dinar, ki je kot novi že dvajset let star, še vedno »zmerjamo« s starim kot bi se veselili spominov na tiste stare čase, ko je bil dinar še dinar in kot tak podoben denarju.

In smo sklenili, na vseh ravneh in v vseh sredinah, da bo od jutri naprej drugače. Inflaciji in cenam bomo zavili vrat, več in predvsem bolje delali, se stabilizirali, več izvažali za trdne valute, okrepili naš dinar, da ne bo zardeval, kadar pomotoma zaide v družbo drugih denarjev. Če smo tako sklenili, to pa smo na žalost storili že velikokrat doslej — brez vidnega uspeha, potem se bodo stvari le premaknile na bolje. Saj je že skrajni čas.

V tem pričakovanju in s takšnim videnjem leta 1987 želim vsem vam, dragi Ribčičanje, znanici in prijatelji, srečno in zdravo, zadovoljno in predvsem (zasebno in skupno) uspešno 1987. leto!

Srečno!

France Grivec

Vedno v središču dogajanj

V Ribnici je bila konec novembra redna letna programska seja občinske konference socialistične zveze, na kateri so ocenili delo v preteklem letu in se dogovorili o osnovnih aktivnostih in smereh delovanja v naslednjem obdobju.

Pred občinsko programsko sejo so bile, prav tako v novembru, programske seje krajevnih konferenc, tako da so lahko ugotovitve in spoznanja iz posameznih krajevnih sredin vključili v razpravo in načrtovanje delovnih usmeritev v občini v prihodnjem obdobju.

Obsežno poročilo in pestra razprava na konferenci so podrobno analizirali stanje v občini z različnih zornih kotov. Posebno skrb so delegati posvetili gospodarstvu v občini, s katerim smo trenutno lahko še zadovoljni, v prihodnjem letu pa se lahko kaj hitro pokažejo težave v marsikateri sredini.

Napeti je treba torej vse sile, da sedose danje raven doseženega na gospodarskem področju vsaj ohrani, če že ne izboljša. Še posebej velja to za nekatere kolektive, ki poslujejo na meji rentabilnosti. Prav tako je treba v prihodnje posvetiti več pozornosti področju nagrajevanja oziroma delitve, kadrovanja, inovacijske dejavnosti. Tudi na teh področjih lahko socialistična zveza veliko stori in tudi mora, če že sama ne, pa preko svojih frontnih delov, sindikatov, mladine, zveze komunistov.

Volitve — kažipot prihodnjih političnih aktivnosti

Občinska konferenca je ponovno, čeprav je bilo to že storjeno, podrobno ocenila svoje aktivnosti in uspešnost pri pripravi in izvedbi spomladanskih skupščinskih volitev. Izkušnje iz tega obdobja in teh aktivnosti naj bodo organizaciji temeljna usmeritev političnega delovanja v prihodnjem obdobju. Predvsem je bilo poudarjeno, da se ne sme več zgoditi, da bi pustili delegacije in delegate vse mandatno obdobje prepuščene same sebi, kot se je to pogosto dogajalo doslej. Seveda skrb za učinkovito delovanje delegatskega

sistema ni le stvar socialistične zveze, pač pa vseh njenih sestavnih delov, to je družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih organov in vodstvenih in vodilnih struktur v posameznih sredinah. Žal je že zdaj čutiti marsikje prav to. Delegacije so prepuščene sebi, ni pravih povezav med delegacijami in njihovo delegatsko bazo, do samoupravnih organov v tozidih in KS ter družbenopolitičnih organizacij. S takim odnosom do delegatskega odločanja v posameznem okolju delamo medvedjo uslugo samoupravljanju, saj se tako znižuje temeljno načelo delegatskega odločanja — masovnost ter resničnost interesov kar najširšega kroga delovnih ljudi in občanov. Ker mineva šele prvo leto četrtega delegatskega mandata, je še čas, da v vseh okoljih temeljito spremenijo stvari in odnose. To pa ne bo možno samo s sklepi na sejah različnih organov in organizacij, pač pa z zavestno odločitvijo in priznanjem delegacije kot enega najpomembnejših samoupravnih organov.

Volitve letos spomladi so tudi nakazale vrsto smeri za aktivnosti socialistične zveze in vseh družbenopolitičnih organizacij. Skrajni čas je, da se povsod preide od neživljenjskega in neučinkovitega forumskega dela na družbenopolitično delo z ljudmi in med njimi. To je seveda mnogo težje,

ker je treba nastopati z močjo argumentov, se z ljudmi pogovarjati in dogovarjati, usmerjati in voditi po najboljših poteh do željenih ciljev. Na tak način in samo s tem bo družbenopolitično delo spet dobilo na ugledu, uveljavile se bodo družbeno politične organizacije, pridobile bodo na zaupanju in odpadlo bo vse tisto, kar smo pogosto imenovali — tek v prazno.

Usposabljanje delegatov

Socialistična zveza je doslej vedno poudarjala pomen usposabljanja občanov za delegatsko delovanje. Usposobljen, razgledan in dobro informiran občan bo tudi dober in učinkovit delegat. S takimi delegati pa bo pridobil na veljavi in uspešnosti tudi delegatski sistem odločanja. V občini so dalj časa tekale priprave na organizirano usposabljanje vodij in članov delegacij in v drugi polovici novembra je bil izveden prvi del usposabljanja. V tednu dni so bili štirje popoldnevi rezervirani za seminar za vodje delegacij. K prvemu, skupnemu delu so bili vabljeni tudi člani družbenopolitičnega zbora in skupščinskega predsedstva. Od okrog 180 vabljenih pa se je seminarja udeležilo — vsega 31 ljudi. Udeležba na naslednjih seminarjih je bila še slabša.

V januarju in februarju bo še drugi del delegatskega usposabljanja, ko bodo prišli na vrsto člani delegacij. Usposabljanje bo organizirano po krajevnih skupnostih, organizatorji pa bodo poskušali po eno popoldne temeljito izkoristiti za razgovor z delegati. Ne gre za teoretiziranje in izumljanje že

znanega, pač pa za skupno iskanje najboljših delegatskih poti in rešitev iz praktičnih izkušenj. Če drugega ne, vsaj teh smo si doslej nabrali dovolj.

SZDL v krajevni skupnosti

Sočasno s konferencami krajevnih organizacij socialistične zveze so bile izvedene tudi volitve samoupravnih organov in vodstev krajevnih skupnosti. Priprave na volitve so potekale več mesecev in do konca novembra je bilo v glavnem opravljeno konstituiranje novih skupščin in svetov krajevnih skupnosti. Socialistična zveza je skoro v vseh krajevnih skupnostih dovolj resno opravila zahtevno nalogo, ob tem pa se je tudi sama kadrovsko okrepila. Predvsem velja to za Ribnico, kjer so na programski seji krajevnih konference socialistične zveze izvolili za predsednico organizacije Angelco Rus.

Brez dvoma pa čaka socialistično zvezo tako v občini kot v krajevni skupnosti več kot dovolj dela, da se uveljavi v vse celovitosti svojega organiziranja in delovanja. Če kje, potem v krajevni skupnosti socialistična zveza ne sme in ne more delovati forumsko. Izkoristiti mora vse bogastvo oblik in metod svojega dela, predvsem pa nenehno delovati med ljudmi, z njimi in za njih. Znati mora prisluhniti pobudam ljudi v svojem okolju, ki pa se ne smejo ustaviti v forumih, znati mora vsklajevati različne interese in ne se ustrašiti dialoga, ki mora biti podprt z argumenti. Socialistična zveza mora pri svojem delu pritegniti strokovne ljudi, znanost, spodbujati iniciativo ljudi, premalo tudi izkoriščamo razvejanost interesnega organiziranja in delovanja občanov v številnih družbenih organizacijah in društvih.

Začetek in konec političnega dela prepogosto razumemo z udeležbo na sestanku, čeprav je in mora biti sestanek predvsem priprava in dogovor za konkretno akcijo in delovanje med ljudmi.

Nimamo stalnih oblik dela, pač pa lahko iščemo vedno nove, ki bodo najustreznejše v posameznem okolju. S spremenjeno obliko pa bomo morali spreminjati tudi metode dela, ki pa veljajo za socialistično zvezo in vse njene frontne dele, družbenopolitične organizacije vedno in povsod — kot delo med ljudmi. Zadnje čase zveza komunistov na široko razpravlja o svoji prenovi in o sebi v socialistični zvezi. Če bomo prenovali zvezo komunistov razumevali in jemali kot aktivno, ustvarjalno delo v socialistični zvezi, v njenih odborih, svetih, v društvih, potem bomo dosegli uspehe. Pritegnili ljudi, vzbudili v njih zaupanje.

Tedaj bomo lahko tudi rekli, da je socialistična zveza z vsemi svojimi frontnimi deli dejansko vedno v središču dogajanja, med ljudmi, da dela z njimi in za njih. In takšno hočemo v vseh naših sredinah.

F. Grivec

Letos še ena skupščina

Pred koncem leta, dne 29. decembra, se bodo na zadnje letošnje skupno zasedanje zbrali vsi trije zbori skupščine občine Ribnica. V tem trenutku je delegatsko skupščinsko gradivo že v delegacijah in prepričani smo, da so ga delegati dobro proučili in se pripravili na aktivno sodelovanje na seji.

O čem bodo sklepali na zadnji skupščinski seji?

Najpomembnejše točke dnevnega reda bodo Izvajanje resolucije o uresničevanju družbenega plana občine Ribnica ter Uresničevanje resolucije glede razporejanja dohodka v občini v letu 1986. Obravnavali bodo osnutek resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana občine v tem srednjeročnem obdobju v letu 1987, osnutek programa razvoja drobnega gospodarstva v občini do leta 1990 ter osnutek programa dela skupščinskih zborov v prihodnjem letu. Obravnavali bodo še predlog dogovora o zagotavljanju pogojev za delo temeljnega sodišča v Ljubljani in temeljnega javnega tožilstva. Skupščinski zbori bodo obravnavali in sprejemali še naslednje odloke: odlok o začasnem financiranju splošnih družbenih potreb v občini v prvem tromesečju 1987, aneks k dogovoru o vsklajevanju davčne politike do leta 1990, odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o davkih občanov, predlog sprememb odloka o davkih na promet nepremičnin, odlok o plačevanju prispevka za minimalno vodnogospodarsko dejavnost, odlok o določitvi obveznosti plačevanja prispevka za pospeševanje družbeno organizirane proizvodnje hrane v letu 1987 ter predlog odloka o zagotavljanju sredstev za občinske blagovne rezerve prihodnje leto.

Upamo, da sicer obsežni dnevni red za delegate ne bo prenaporen, saj jim bo v tolažbo zavest, da se letos dobivajo zadnjič.

Po treh letih: smotrno in po programu

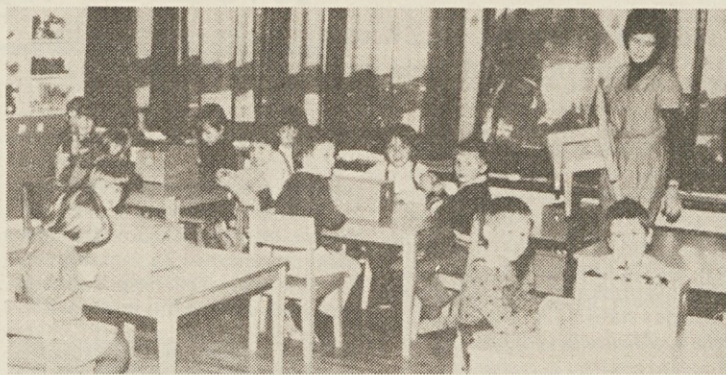
O dosednji realizaciji programa petega samopriskpevka v naši občini ne pišemo zato, ker je q samopriskpekkih moderno govoriti, posebno če referendum zanje propadajo, pač pa zato, ker smo se že od vsega začetka dogovorili, da bomo vsako leto o uporabi s samopriskpevom zbranega denarja sproti poročali. In ker so zdaj minila že tri leta, kar za skupen program in načrte krajevnih skupnosti zbiramo denar s petim samopriskpevom, je kar prav, da zapišemo o dosednjem početju nekaj misli in števil. Še prej pa osvežimo spomin, da je to res že peti samopriskpevek v občini, pred tem pa smo se za tak način zbiranja denarja za skupne naloge izrekli na referendumih v letih 1965, 1968, 1973, 1978 in 1983. Že v prihodnjem letu pa bo potrebno v vseh sredinah, v družbeno političnih organizacijah in predvsem v krajevnih skupnostih že resno razmišljati, kaj in kako po juniju 1988, ko poteče sedanjí samopriskpevek. Pravočasno se bo potrebno lotiti stvari, predvsem pa se dogovoriti o za vse občane skupnem načrtu del bodisi v občini ali posamezni krajevni skupnosti.

Peti samopriskpevek je bil uveden s 1. julijem 1983. Na oktobrski seji skupščine občine so bili obravnavani podatki o zbiranju in uresničevanju načrtov do konca junija letos, to je za tri leta samopriskpevka.

Z referendumom smo se dogovorili za delitev samopriskpevka za **skupne naloge** in za **načrte krajevnih skupnosti**. Za skupne naloge združujejo KS Ribnica 1% samopriskpevka, KS Sodražica 1,2%, KS Loški potok, Dolenja vas, Slemena in Velike Poljane pa 0,5%, ostalo pa ohranjajo za uresničevanje lastnih načrtov.

Za skupne naloge (gradnjo vrtcev in obnovo šolskih stavb) smo zbrali v letu 1983 skoro 5,5 milijona din, 1984 nekaj nad 15 milijonov, 1985 skoro 28 milijonov in v prvi polovici letošnjega leta 24 milijonov ali skupno 72.164.256 dinarjev. Od tega skupnega denarja je bilo za gradnjo otroškega vrtca v Sodražici porabljenih 63.736.215 din. To so v bistvu vsa sredstva, zbrana v letih 1983, 84, in 85 ter 19.710.000 din iz tega leta. Letos zbran denar je bil porabljen za vračilo kredita izvajalcu (4.781.598 din), vračilo 10.000.000 din brezobrestnega posojila Riku in za ureditev okolice vrtca. Nekaj nad štiri milijone je OŠ Sodražica avgusta letos vrnila, potem ko je bila investicija dokončno poračunana.

Dogovorjeno je bilo, da se ostali samopriskpevek iz leta 1986 in v letu 1987 nameni nadaljnji razširitvi otroškega vrtca v Ribnici. Razliko do pokritja te investicije (poročali smo že o nujnosti razširitve vrtca v Ribnici!) bi zagotovili iz sredstev že sprejetega samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za širitev vzgojno-varstvenih kapacitet, obnovo in vzdrževanje izobraževalnih, kulturnih in telesnokulturnih objektov v občini. Zdaj že tečejo priprave za pričetek gradnje tretje faze vrtca v Ribnici.

Malčki v novem vrtcu v Sodražici. Veselijo se igre, toplega in prijaznega »doma«, ko so starši v službi. Tudi to je solidarnost, sad občinskega samopriskpevka

Po krajevnih skupnostih

V prvih treh letih zbiranja samopriskpevka se je za uresničevanje programov krajevnih skupnosti zbralo skupno 95.551.693 din in sicer v krajevni skupnosti Ribnica 41.021.437 din, v Sodražici 12.451.005 din, v Loškem potoku 16.981.258 din, v Dolenji vasi 16.513.079 din, v KS Slemena 5.550.000 in v Velikih Poljanah 3.044.914 din.

Vsaka krajevna skupnost je imela podrobno izdelan načrt del iz samopriskpevka. Pretežno so to še vedno aktivnosti na področju komunalnega urejanja krajev, telefonija, elektrifikacija, vodovodi ipd. Za programe so se KS dogovorili med pripravami na referendum in pri tem vedeli, da bo pri marsikateri akciji potrebna tudi pomoč katere od interesnih skupnosti (komunalne, cestne, za vodopreskrbo, PTT ipd.), da se bo potrebno obračati za pomoč na združeno delo in da brez dodatnih prispevkov in prostovoljnega dela občanov tudi ne bo šlo. Računali smo tudi na pomoč vojske in jo marsikje tudi veliko dobili.

V krajevni skupnosti Ribnica so v prvih treh letih samopriskpevka izvedli naslednje najpomembnejše akcije: vodovod v Danah, pločniki v Ribnici, Struška ulica, vodovod Dolenji Lazi, telefon Zadolge, smučarski klub, ceste v Žlebiču, javna razsvetljava v Danah, Sušju, pločnik Goriča vas — Ribnica, posamezne ceste v Ribnici, cesta v naselju Grič (sofinanciranje), kanalizacija Nemška vas, ceste v Hrovači, v Slatniku, sofinanciranje gasilskih domov, vodovod Breže, Jurjevica, Kot, elektrifikacija Selana ipd. Iz rednega samopriskpevka so v KS Ribnica za te namene porabili nekaj nad 40 milijonov din. Dodatnega prispevka občanov je bilo nekaj nad pet milijonov din, delo občanov je ovrednoteno na 22.850.000, skoraj dvajset milijonov pa je bilo zbranega denarja iz drugih virov. Skupno je bilo v KS Ribnica v teh treh letih investiranih oziroma za uresničenje programa porabljenih 87.856.840 dinarjev.

Krajevna skupnost Sodražica je v tem času porabila skoro 11,5 milijona din samopriskpevka. V tem času so izvedli naslednje akcije — urejanje ceste na Vinicah in v Zapotoku, telefonske linije v

Ravni dol, uredili cesto v Malem Zapotoku, urejali ceste na Gori, most v Zamostcu, uredili dovoz na pokopališču, uredili Kurirsko pot, urejali makadamske ceste v Žimaricah, Sinovici, Strmci, asfaltirali okolico blokov in gasilskega doma v Sodražici, uredili cesto pri vrtcu, na Pesku, v Podklancu, urejali še nekatere druge makadamske ceste, javno razsvetljava itd. K 11,5 milijona rednega samopriskpevka lahko prištejemo na območju KS Sodražica še skoraj 2,7 milijona din dodatnega samopriskpevka, za 3,6 milijona ovrednotenega dela občanov in še 24 milijonov din iz drugih virov. Skupno so v Sodražici v tem času porabili za izvajanje posameznih nalog 41.740.465 dinarjev.

V krajevni skupnosti Loški potok so sofinancirali izgradnjo regionalne ceste Sodražica — Loški potok, posodobili so ceste v Travniku, Retjah, Šegovi vasi, v Malem logu. Iz rednega krajevnega samopriskpevka so porabili 16.981.258 din, zbrali so 11.880.000 din dodatnega samopriskpevka, na skoro 11 milijonov din je ovrednoteno delo krajanov, za skoro 11,5 milijona din pa so nabrali še iz drugih virov. Skupno so v Loškem potoku v tem času porabili za uresničevanje programa na komunalnem področju 51.159.258 dinarjev.

Krajevna skupnost Dolenja vas ima v tem obdobju pomembno nalogo, gradnjo novega pokopališča z mrliškimi vežicami. Vse aktivnosti so podrejene tej obsežni in odgovorni nalogi, ki se bo lahko pričela uresničevati prihodnje leto. V glavnem so stvari okrog zemljišča urejene, narejeni so tudi načrti, gradnja pa je tudi v načrtu komunalne skupnosti. Kljub temu so v KS opravili nekatere zadeve, predvsem so še asfaltirali glavno cesto skozi Dolenjo vas, uredili pokopališče v Rakitnici, pomagali pri gradnji mrliške vežice v Grčaricah, sodelovali pri napeljavi vodovoda v Grčarskih Ravnah, skromno sofinancirali gradnjo gasilskih domov, kanalizacije in javne razsvetljave. Iz rednega krajevnega samopriskpevka je bilo v tem obdobju porabljenih nekaj nad 10 milijonov din, skoro 11 milijonov din je bilo dodatnega samopriskpevka (v glavnem pri izgradnji telefonskega omrežja), delo občanov je bilo ovrednoteno na 300.000 din, šest milijonov din pa so dobili iz drugih virov. Skupno je bilo investiranih 27.935.686 dinarjev. Seve-

da bi bila lahko številka precej višja, če bi ovrednotili vse prispevke občanov v denarju in delu in druge prispevke pri gradnji v Grčaricah.

Krajevna skupnost Slemena je v treh letih porabila iz rednega samopriskpevka 4,3 milijona din. Vsa dela se v glavnem nanašajo na urejanje krajevnih poti bodisi v makadamski ali asfaltni izvedbi. Poleg krajevnega samopriskpevka so zbrali še dva milijona din dodatnega prispevka občanov, na skoro štiri milijone din je ovrednoteno prostovoljno delo občanov. Na območju krajevnih skupnosti je bila v tem času najpomembnejša akcija posodobitev ceste od Sodražice preko Sv. Gregorja do Ortneka, pri čemer je sodelovala predvsem komunalna oz. cestna skupnost, ti dodatni viri pa znašajo skoro 115 milijonov din. Skupno s tem je bilo v obdobju treh let na območju slemenske (druge najmanjše v občini) krajevnih skupnosti porabljenih nekaj nas 125 milijonov din.

Krajevna skupnost Velike Poljane je sicer po velikosti na zadnjem mestu, nikakor pa Poljanci niso zadnji po prizadevnosti in vztrajnosti. Naš dopisnik iz tega konca nas sproti podrobno obvešča o dogajanjih, načrtih in uspehih. Tudi Poljanci so se v tem času ukvarjali predvsem z urejanjem cest, vodovodov in telefonijo pa še kakšno manjšo, vendar za občane prav tako pomembno zadevo. Iz rednega samopriskpevka so porabili nekaj nad tri milijone din, dodatno so občani zbrali še skoro šest milijonov din (večinoma za telefone), za 2,8 milijona din so opravili prostovoljnega dela, skoro deset milijonov pa so nabrali še iz drugih (pretežno komunalnih) virov. V Velikih Poljanah so v treh letih porabili za vse te naloge 21.376.000 din. Dovolj veliko za majhno krajevno skupnost.

In še sklepna misel

Vidimo lahko, da krajevne skupnosti dovolj smotrno in varčno uporabljajo denar iz samopriskpevka in da znajo, kljub vedno težjim časom in razmeram, poiskati tudi dodatne vire financiranja. Pomembno pa je tudi to, da so sredstva samopriskpevka večkrat oplemeniteni prav z dodatnimi viri, dodatnimi prispevki, delom občanov, prispevki oziroma programi sisov. Če seštejemo zneske iz vseh šestih krajevnih skupnosti, vidimo, da so v treh letih investirale preko 357 milijonov dinarjev (nasproti manj kot sto milijonov din samopriskpevka). V seštevku niti niso zajeta vsa dela, ki so bila opravljena na območju posamezne KS, ker pri vseh akcijah KS niti ne nastopa kot investitor. Če bi prišli še to, bi spoznali, da smo postali v treh letih bogatejši še za mnogo več. In to je končno v dobro nam vsem. Pred nami sta še dve leti samopriskpevka, so še mnoge komaj začete aktivnosti in spoznanje, da bo treba tudi v prihodnje na podoben način uresničevati naše skupne načrte, želje in naloge.

Prenova ZK je spremenjena praksa političnega delovanja

Prenova zveze komunistov vsebinsko pomeni, da ZK ostaja na enakih temeljih. Potrebno pa je spremeniti obliko, vsebino in metode dela ter jih uskladiti s potrebami današnje družbe.

Sodim, da spada v prenovu tudi večja odprtost delovanja osnovnih organizacij ZK v vseh sredinah. Da ne bi na sestankih, če le-ti so, prepričevali prepričane, namesto da bi razpravo prenesli med vse delavce. Na sestankih osnovnih organizacij ZK je treba v prvi vrsti obravnavati aktualne teme. Te naj bodo v največji meri iz lastne sredine, zaključki in dogovori pa obvezujoči in konkretni. Sklepe je treba sproti preverjati. Tak način dela bo imel večji uspeh. V sleherni OO ZK je treba temeljito razčleniti dosedanje oblike in metode dela ter jih spremeniti in dopolniti v skladu s kongresnimi usmeritvami. Poseben poudarek je potrebno dati obveščanju z neposrednimi stiki.

Nov odnos do članstva zahteva tudi drug način ocenjevanja aktivnosti članov ZK. Ni aktiven tisti, ki redno hodi na sestanke niti tisti, ki ima veliko funkcij, ampak tisti, ki deluje med ljudmi in v organiziranih oblikah političnega sistema uspe s stališči ZK. Na tak način dela bo ZK imela tudi večji ugled.

Ena pomembnih nalog v prenovi je tudi, da se ZK usposobi in organizira za delo v delegatskem in samoupravnem sistemu. V tistih sredinah, kjer so člani aktivni v delegacijah in samoupravnih organih, so te tudi bolj uspešne. Žal pa moram reči, da se s tem ne moremo preveč pohvaliti v naši občini.

Kako drugače?

Kakor vedno v zgodovini in kjerkoli v svetu spremlja našo, tolikokrat omenjeno, obravnavano in analizirano KRIZO družbenoekonomskega sistema tudi kriza na vseh drugih področjih našega življenja. To občuti večina občanov, seveda na lastni koži in vsakodnevno. Ne le kot zmanjševanje takšne ali drugačne porabe, bolj je obremenjujoče slabšanje odnosov med ljudmi, sivenje perspektiv in izgubljanje volje.

Tu marsikoga vodi v nezaupanje do državnega in tudi do občinskega vodstva. V nejevoljo, politično apatijo in mnogo bolj v kritizirstvo, kot pa v dejansko kritično zrelo presojanje. Morda ravno zato danes redkeje poizkušamo ustvarjalno premagati težave. Verjetno je krivo tudi to, da rezultati ne pridejo takoj jutri, kar je značilno ravno za krizna stanja. Takšna stanja lahko premagujemo le z dolgotrajnim kakovostno intenzivnim delom.

Ljudje se sprašujejo, če mora res »vse hudič vzeti«, da bo nekdo nekaj storil. Kdo bi pa ta »nekdo« bil, so mnenja različna.

Nekateri občani (ne žal tudi vsi komunisti) pravilno ugotavljajo, — če je ZK res najbolj napredna sila v družbi, če pogosto poudarja svoje pretekle boje in žrtve, je sedaj gotovo spet čas, da se ponovno dokaže. Naprednost neke družbene politične sile se sploh meri po njenem nenehnem prizadevanju za dobro družbo. Družbeno ugoden rezultat teh prizadevanj je neobhodna kvaliteta merjenja vrednosti.

Problem lahko zaostriamo še bolj. Družbenega zaupanja bo vredna tista sila, ki bo našla rešitev iz naše sedanje krize. Mimogrede bodi rečeno, da ta rešitev ni niti leporečje niti gromovniško govorjenje niti tolažba in tudi ne tožba.

Govorjenja je sicer bilo dovolj. Tako lepega v preteklosti, kot je že čas, da sedaj prenehamo »jamrati«. S tem nič ne rešimo. Je pa potrebno dobro informiranje — jedrnat, resnično, pravočasno. Tako tudi zavezuje. Je podlaga ocenjevanja, kaj je tisti, ki je govoril, tudi storil.

V Sloveniji in tudi v Ribnici je v tem smislu stekla akcija ZKS, imenovana prenova ZK. Kaj vse se ima s tem zgoditi in kaj od napovedanega se bo in ne bo, imamo občane Ribnice namen obveščati v skladu s prej povedanim.

V naših prizadevanjih veliki koraki največkrat najbrž ne bodo mogoči in lahko napovemo predvsem to, da bodo vztrajni in nenehni.

Seveda to ne bo dovolj, če ne bodo naša prizadevanja tudi pravilna. To bo potrdila ali ovrgla družbena praksa. Kot vedno. Obljube in prepričevanja so simpatična samo tistim, ki rajši verjamejo, kot pa razmišljajo. Tistim, ki rajši varno čakajo kot pa tvegajo kaj storiti. In pravilno bo le tisto, kar bo spremenilo obstoječe krizno stanje v naši družbi na bolje. Pravilno bo revolucionarno.

Revolucionarnost je spet izraziteje poudarjena kakovost komunistov in bistven vidik prenove ZK. S tem merilom merjeno pa gotovo velja, da v Ribnici niso vsi člani ZK tudi revolucionarji. In, resnici na ljubo, tudi vsi revolucionarji danes niso člani ZK.

Toda to za občane Ribnice ni življenjsko pomembno vprašanje. Za Ribničane je najpomembnejše vprašanje, da v naši občini so ljudje, ki znajo premagovati učinke krize, ki imajo za to znanje, voljo in energijo. Na tem delajo in v tem najdejo smisel. Vlečejo za mnoge druge. Potegnejo in potegnili bodo tudi tedaj, ko jih ti drugi običajno, sebi v obrambo, okarakterizirajo na določen način in se tako ali drugače »brigajo zase«.

Matjaž Nosan

Družbena kriza, s katero se sedaj spopadamo, pa sili, da se odločno premaknemo s splošnih h konkretnim dejanjem. V prvi vrsti morajo biti člani ZK dovolj idejno trdni in enotni. Za omahljivce, razne »sopotnike«, nesposobne in neaktivne ne sme biti mesta v ZK.

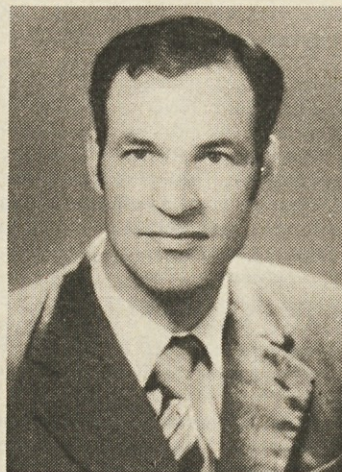

Zdenka Bartol

Vanjo je treba vključiti aktivne mlade in jim zaupati. Vztrajati s staro prakso delovanja ZK bi pomenilo nadalje izgubljati ugled in vpliv. Mislim, da je za prenovu potrebno mobilizirati vse sile, na katere se v tem času lahko zanesemo.

Občinska konferenca ZK Ribnica je v mesecu oktobru organizirala enodnevni seminar političnega usposabljanja. Namen seminarja je bil, da bi se člani OK ZKS Ribnica še bolj seznanili s kongresnimi usmeritvami in prenovu v ZK. Uvodno predavanje je imela izvršna sekretarka predsedstva CK ZKS Sonja Lokar.

Na naslednji seji občinskega komiteja ZKS Ribnica bomo zadolžili

Jože Košmrlj, predsednik OK ZKS Ribnica

li člane občinskega komiteja za posamezne osnovne organizacije. Ti člani bodo razen sekretarjev neposredno odgovorni za delovanje osnovnih organizacij ZK. Takoj moramo dopolniti in poživiti vse oblike povezovanja — aktivne, svete. S tako prenovu bo tudi uspeh dela zanesljiv. V naših vrstah je končno le veliko prizadevnih članov, ki so pripravljeni tako delovati.

Jože Košmrlj

Idejnopolitično usposabljanje

Ob vstopu v zvezo komunistov nimamo dovolj znanja, ki je potrebno za delo v organizaciji. Tudi pozneje, v vseh obdobjih svojega dela, čutimo potrebo, da bi se naučili česa novega. Tudi starejši komunisti večkrat ugotavljajo, da so naloge komunistov tako zahtevne, da terjajo več novega znanja.

V statutu beremo: »Idejnopolitična vloga ZK je v tem, da člani ZK marksistično izobražuje in usposablja tako, da ti znajo družbene probleme idejno in politično ocenjevati, jih razreševati in delovati v družbenopolitični in samoupravni praksi.«

Zaradi aventgradne vloge ZK, zaradi hitrega razvoja družbenoekonomskih odnosov in zaradi tega, ker imamo velike ekonomske in zato tudi družbenopolitične probleme, moramo dvigniti nivo našega znanja.

Potrebna je zavestna in organizirana akcija ZK za višjo stopnjo usposobljenosti čim večjega števila komunistov. Treba je vzpodbujati zavest vsakega komuniste, da bo več storil za svoj napredek.

Ker doslej organizirane in pedagoško vodene oblike idejnopolitičnega usposabljanja in marksističnega izobraževanja (seminar za kandidate, seminar za novo sprejete, trimesečni seminar teorije in prakse marksizma in drugi) ne vključujejo dovolj članov v tovrstno izobraževanje, je potrebno organizirati drugačne oblike, ki bodo zajele širši krog članov ZK, posebej iz vrst mladih. To naj bi dosegli z akcijo individualnega študija. Individualni študij je zamišljen kot dopolnitev organiziranim in pedagoško vodenim oblikam usposabljanja, ne pa nadomeščanje le-teh. Na ta način bi se okrepilo usposabljanje v osnovnih organizacijah ZK.

25. oktobra je potekal seminar za vodstva ZKS v občini Ribnica na temo Postopna strategija prenove ZK. V decembru bo izpeljan program usposabljanja novosprejetih članov. Vseboval bo predvsem aktualne probleme in naloge ZK v občini.

V študijskem letu 1986/87 bomo ob uveljavljenih organiziranih in pedagoško vodenih oblikah idejnopolitičnega usposabljanja pričeli z organizirano akcijo individualnega študija ZK.

Prisoten je indeferenten odnos do usposabljanja. Premalo se zavedamo, da je idejnopolitično usposabljanje pogoj za učinkovito politično akcijo.

Zdenka Bartol

Krajevna skupnost Velike Poljane

Iz gasilskega društva

Na redni seji upravnega odbora je dosednji predsednik društva Strnad Tone poročal o pripravah za izgradnjo gasilskega doma. Materiala je že precej nabranga, tako da lahko v prihodnjem letu računamo na sicer nujno adaptacijo zadružne lope, iz katere naj bi dobili Poljanci gasilski dom. Prostor pred bodočim domom je bil ob priliki asfaltiranja prevlečen z asfaltno prevleko, tako da bo delo res lahko steklo.

Na seji je bil za predsednika društva izbran Pirnat Danilo, dosednji blagajnik društva, za blagajnika pa Adamič Janez mlajši.

Novemu vodstvu krajevne skupnosti in gasilskemu društvu želim ve-

liko uspeha pri delu in razvoju naše krajevne skupnosti. Vsem krajanom naše krajevne skupnosti bi se zahvalil za osemletno sodelovanje in pomoč, ki naj bo z novim vodstvom še boljše. Le-tega bomo še kako potrebovali, saj so pred nami pomembne naloge: velika popravila ceste od Velikih Poljan do Vrha, vodovod v Ortneku, elektrifikacija proti Sv. Tomažu, asfaltiranje vasi itd.

V bližajočem se novem letu 1987 pa želim vsem našim krajanom predvsem zdravja, sreče in medsebojnega sodelovanja.

Franc Šilec

Novo vodstvo

Tako kot v drugih krajevnih skupnostih naše občine so v teh dneh prevzeli krilo naše krajevne skupnosti novi samoupravni organi. Izbira ni bila ravno lahka, saj je naša krajevna skupnost številčno majhna, pa še tu se nekateri otepajo kakršnekoli funkcije, saj je dosti lažje čakati v »opoziciji« in godrnjati vsevprek in biti z ničimer zadovoljen. Ko človek takega vidi, se pač mora potolažiti s tem, da le tak tudi sam s sabo ni zadovoljen in sam ne ve, kaj hoče. Kaj hočemo? Taki so v vsakdanjem življenju, pa bilo dopoldne v delovni organizaciji ali popoldne v krajevni skupnosti.

Z željo, da bi takih sploh ne bilo, predstavljam bralec novo vodstvo naše krajevne skupnosti:

predsednik sveta KS: Strnad Anton — Velike Poljane
predsednik zbora občanov: Prijatelj Franc — Velike Poljane
tajnik: Kovačič Jože — Velike Poljane
blagajnik: Oblak Ivica — Velike Poljane
namestnik predsednika sveta KS: Marolt Jože — Gornje Podpoljane
član: Prijatelj Jože — Ortnek
član: Novak Jože — Bukovec
član: Drobnič Jože — Žukovo
član: Tomšič Anton — Dolnje Podpoljane

Imenovani so tudi novi člani poravnalnega sveta in sveta potrošnikov:

Poravnalni svet:

Šilec Franc — predsednik
 Mate Janez — namestnik predsednika
 Hočevnar Franc — član
 Levstek Alojz — namestnik člana
 Prijatelj Nevenka — član
 Novak Janez — namestnik člana

Vaški odbori

Na prvi seji sveta krajevne skupnosti je bilo sklenjeno, da bodo člani sveta iz posameznega področja tudi vodje vaškega odbora za to področje. Na ta način bodo vaški odbori boljše seznanjeni z delom sveta in tudi bolj operativni pri akcijah. V naši KS deluje pet vaških odborov in to:

1. Gornje Podpoljane: Marolt Jože, predsednik
Gorjup Jože in Rigler Metod
2. Dolnje Podpoljane-Finkovo: Tomšič Jože, predsednik
Andoljšek Ciril in
Lunder Domin
3. Velike Poljane: Andoljšek Jože, predsednik
Pirnat Danilo
Drobnič Anton
Prijatelj Janez
Gregorič Martin
Karner Peter
4. Ortnek, Dule, Praproče: Prijatelj Jože, predsednik
Šilec Franc in Koslen Hubert
5. Samoče (Vrh, Žukovo, Škrajnek, Bukovec): Novak Jože, predsednik
Rigler Janez,
Prijatelj Janez in
Drobnič Jože

Potrošniški svet:

Andoljšek Draga — predsednik
 Willevald Jože — član
 Peterlin Franc st. — član
 Juvančič Alojzija — član
 Fister Alojzija — član
 Čampa Anica — član

Opozorilo

V občini Ribnica je organiziranih precej prodaj živil zunaj poslovnih prostorov, predvsem v poletnih mesecih, pa tudi v času, ko se približujejo novoletni prazniki in pust, brez ustreznega dovoljenja, zato želimo organizatorjem obrazložiti, kaj je to prodaja živil zunaj poslovnih prostorov in kaj si morajo pridobiti še pred izvedbo takega načina prodaje.

K prodaji živil zunaj poslovnih prostorov spada:

- prodaja na stojnicah, ki niso stalno prodajno mesto,
- priložnostna prodaja na raznih prireditvenih mestih (sejmi, veselice, proslave, zborovanja in podobno).

Organizator mora zaprositi Komite za družbeno planiranje, gospodarstvo in proračun občine Ribnica za izdajo dovoljenja za prodajo živil že 8 dni pred pričetkom obratovanja. Za izdajo dovoljenja mora namreč tisti, ki ga izdaja, pridobiti še poprejšnje soglasje sanitarne inšpekcije. V primeru, ko se bodo na prireditvi prodajala tudi živila živalskega izvora, pa tudi poprejšnje soglasje veterinarske inšpekcije. V teh soglasjih se predpišejo pogoji za pripravo oz. prodajo živil, ki so za organizatorja obvezujoči in sicer:

- osebe, ki pripravljajo in prodajajo živila zunaj poslovnih prostorov, morajo skrbeti za ustrezno osebno higieno, za to da so prodajni prostori, posode, pribor, oprema, prevozna sredstva ter okolica čisti, živila pa za varovana pred škodljivimi vplivi,
 - da je na razpolago dovolj higiensko neoporečne vode,
 - osebe, ki pripravljajo in (ali) prodajajo živila, morajo imeti opravljen zdravniški pregled,
 - pri delu morajo osebe uporabljati posebno delovno obleko.
- Kontroliranje izpolnjevanja navedenih pogojev se na kraju prireditve izvaja preko sanitarne in veterinarske inšpekcije. Neizpolnjevanje se ustrezno kaznuje.

Zadnja leta se tudi pri nas pojavlja vedno več infekcij in intoksikacij s hrano, zato naj to opozorilo pripomore, da se možnost takih pojavov pri teh prireditvah zmanjša na najmanjšo možno mero.

SANITARNI INŠPEKTOR: Irena Cimprič

Izvoljeni sodniki porotniki

Na sejah vseh treh zborov skupščine občine Ribnica 26. in 27. nov. so bili izvoljeni tudi poklicni in nepoklicni sodniki (porotniki) temeljnega sodišča v Ljubljani, ki pokriva večje število občin. Za naše območje so zanimivi seveda predvsem porotniki iz naše občine, ki bodo v naslednjih štirih letih pomagali deliti pravico na enoti ljubljanskega sodišča v Kočevju. Možni sodniki porotniki so bili evidentirani na osnovi široke politične akcije socialistične zveze in sindikata v vseh samoupravnih sredinah. Po uskladitvi predlogov na medobčinskem nivoju so skupščine občin opravile končno izvolitev.

Žal se je zapletlo v Kočevju, kjer dosednji vodja enote sodnik Plut ni dobil strokovne podpore temeljnega sodišča. Zaradi nejasnosti okrog njegove ponovne izvolitve ali neizvolitve skupščina v Kočevju konec novembra ni izvolila nikogar od predlaganih kandidatov za sodnike in s tem močno zapletla stvari. Še bolj jih je zapletel novinar Dolenjskega lista, ki je kmalu po skupščini poročal v Dolenjskem listu (novico) je malo zatem povzel tudi ljubljanski Dnevnik, da skupščina občine Ribnica iz takih in drugačnih razlogov ni izvolila sodnikov, podobno pa da so ravnali tudi v Kočevju. Žal so podobno ravnali samo v Kočevju, v Ribnici pa so bili, kljub določenim vprašanjem okrog sodnika Pluta, vsi sodniki izvoljeni.

Objavljamo seznam sodnikov porotnikov za temeljno sodišče Ljubljana enota v Kočevju iz občine Ribnica:

1. Abrahamsberg Andrej, Gor. Lepovče 22
2. Andoljšek Melanija, Prešernova 6
3. Benčina Anica, Hrovača 61
4. Benčina Rudolf, Prešernova 19
5. Burger Marko, Kurirska pot
6. Češarek Franc, C. Notranjskega odreda 8
7. Čihal Terezija, Prij. trg 2
8. Debeljak Tanja, Struška 17
9. Drobnič Ana, Zavrti 19
10. Dejak Francka, Grajska pot 8
11. Gornik Marjan, Jurjevica 16
12. Grivec Albina, Dolenja vas 126
13. Grivec France, Dol. vas 126
14. Hren Andrej, Gor. c. 15
15. Jevnikar Pavel, Levstikova 5
16. Jurkovič Jože, roj. 1960, Trg. V. Vlahoviča
17. Knafelj Alojz, Prij. trg 2
18. Košir Helena, Prvomajska 22
19. Košmrlj Janez, Kolodvorska 12
20. Kožar Branko, Lepovče 13
21. Kožar Marija, Lepovče 13
22. Križman Anton, Kajuhovo naselje S/4
23. Kromar Francka, Dolenja vas 123
24. Krže Janez, Grajska pot 10
25. Lavrič Alojz, Travniki 30
26. Lavrič Janez, Srednja vas 2
27. Lavrič Milan, Ljub. c. 21
28. Lavriv Vera, Prij. trg 13
29. Mate Janez, Prešernova 15
30. Oberstar Alenka, Gor. c. 13
31. Oberstar Stane, Rakitnica 2
32. Omrčen Marica, Vrtnarska 1
33. Oražem Alojz, Bukovica 27
34. Oražem Stane, Breg n. h., Bukovica 18
35. Pajnič Branko, Bukovica 18
36. Perovšek Ivan, Krnje 3
37. Pirc Milan, Žimarice 12
38. Pucer Slavka, Lepovče n. h.
39. Sever Rado, Breg 8
40. Šilec Alojzij, Goriča vas 51 a
41. Šilec Danilo, roj. 1936, Jelovec
42. Škulj Alojz, Dol. Pod. 9
43. Štanfelj Vojko, Trg V. Vlahoviča 9
44. Tanko Edo, Prij. trg 10
45. Tekavec Lado, Prij. trg 6
46. Turk Marija, Zavoda 19
47. Vesel Milan, Trg V. Vlahoviča 14
48. Vrbinc Srečko, Dol. vas 55,
49. Weinberger Duša, Gor. c. 11 a
50. Zbašnik Vera, Dol. vas n. h.

Premiki v Plansko-poslovni skupnosti gozdarstva in lesarstva

Vedno višje oblike predelave lesa

Ta mesec ali natančno 20. decembra mineva leto, ko so GG Kočevje, Inles, LIK, Oprema, Posestvo Snežnik, Stolarsna Dobropolje in TOZD Žaga Rob v sestavi delovne organizacije HOJA Ljubljana, podpisale sporazum o združitvi v Plansko-poslovno skupnost gozdarstva in lesarstva Kočevje.

Skupnost predstavlja in zastopa predsednik poslovnega odbora. Ob njegovem konstituiranju, kjer ima vsaka udeleženka po dva delegata, je bil na predlog predsedstva akcijske konference ZK sprejet sklep, da je imenovanje predsednika poslovnega odbora in njegovega namestnika vedno iz iste OZD po naslednjem vrstnem redu: LIK, Inles, Oprema, GG, nakar se zopet opredeli nadaljevanje vrstnega reda vodenja. Sedaj je predsednik poslovnega odbora tov. Janez Zalar, njegov namestnik pa tov. Anton Turk, oba iz delovne organizacije LIK.

V skladu z določili sporazuma o ustanovitvi skupnosti so udeležence oblikovale poleg poslovnega odbora tudi druge skupne organe, kot so Odbor samoupravnih delavske kontrole in notranja arbitraža skupnosti.

Za strokovno pripravo gradiva za obravnavo na poslovnem odboru delujeta odbor za finance, ki ga sestavljajo predstavniki finančnih služb udeleženk in mu predseduje tov. Ludvik Recek iz Posestva Snežnik, ter odbor za razvoj, ki ga vodi tov. Anton Gregorič iz GG Kočevje.

Na podlagi samoupravnega sporazuma in na predlog akcijske konference ZK so bile sprožene aktivnosti za sprejem tajnika, ki je svoje delo začel opravljati v mesecu septembru.

Udeležence so v plansko-poslovni skupnosti opredelile kot cilje skupnega poslovanja

- zagotoviti skladnost med razvojem lesnopredelovalne industrije in optimalnim izkoriščanjem gozdov

- zagotoviti maksimalno predelavo lesa za končne proizvode z najvišjo možno stopnjo obdelave, ki bodo tudi izvozno usmerjeni in dohodkovno interesantni

- osvajati integralni proces predelave lesa v skupnosti

- razvijati družbenoekonomske odnose za optimiranje družbenoekonomskih učinkov z ukrepi za funkcionalno samoupravno, poslovno in proizvodno-programsko povezavo udeleženk skupnosti.

Cilje bo obdoločiti posameznih nalog in obveznosti območnih subjektov sodelovanja možno opredeliti s samoupravnim sporazumom o temeljih skupnega plana. Za doseg skupnih ciljev pa bodo udeležence v okviru skupnosti usklajevale in sprejemale dolgoročne planske usmeritve ter srednjeročne in letne plane skupnosti.

Poslovni odbor se je pri sestavi programa dela poenotil v mnenju, da so v sporazumu dovolj opredeljeni cilji, povezovanje in poti za doseg teh ciljev. Seveda pa je potrebno aktivnosti

razdeliti na različno dolge roke. Tako je bil narejen prvi poizkus izdelave bilance proizvodnje in predelave lesne mase v območju, ki je sicer dobra iztočnica za razpravo in za programiranje dela za vnaprej, ki pa je istočasno nakazal na določene dileme, ki jih bo potrebno razrešiti, saj postavljajo v soodvisnost tako razvojno programske, ekonomsko finančne kot splošno pravne učinke.

Ob obravnavi resolucijskih opredelitev za leto 1987 je bilo v občini Kočevje opravljeno usklajevanje investicijskih namer lesno predelovalne industrije in gozdarstva glede skladnosti z obstoječimi in predvidenimi resursi.

Zavedajoč se, da bo človek s svojim znanjem vse bolj postajal najpomembnejši dejavnik smotrnega razvoja, bo pomembna permanentna funkcija PPS tudi izobraževanje.

Pomembnost planiranja

Iniciativni odbor je že leta 1983 angažiral institucijo NOVUM za izgradnjo modela za potrebe planiranja, razporejanja in predelave lesne mase kočevsko-ribniškega območja, ki ga financirajo članice Plansko poslovne skupnosti gozdarstva in lesarstva Kočevje. Zaključeno poročilo študije »Optimizacija proizvodnega programa skupnega poslovanja gozdarskih in lesnih OZD kočevsko-ribniškega območja« je potrdilo dolgoletno spoznanje, da bo mogoče napredovati le s skupnim nastopom in trajnim sodelovanjem. Vsebinske naloge je določitev ustrezne metode z načinom uporabe, ki bo omogočala uresničevati ekonomske in sinergijske učinke v procesu sodelovanja gozdarskih in lesnih OZD

kočevsko-ribniškega območja. Model, ki bazira na metodi linearnega programiranja, je primeren za letno in večletno planiranje na ravni Poslovne skupnosti kot tudi za izoblikovanje ustreznih planskih in operativnih podmodelov v posameznih OZD. Zato pa bo potrebno zgraditi usklajen informacijski sistem in organiziranost pri vseh udeleženi OZD.

Pomembno področje dela PPS je torej poleg tekočih operativnih aktivnosti uvajanje modela optimalne ekonomike razporejanja in predelave lesne mase območja v PPS gozdarstva in lesarstva Kočevje za potrebe letnega in srednjeročnega planiranja na operativno uporaben nivo. Prav sedaj tečejo aktivnosti planiranja za naslednje leto.

Glede na ugotovljene ekonomske rezultate uporabe modela na ravni poslovne skupnosti se je poslovni odbor odločil za nadaljnjo izgradnjo modelov po posameznih delovnih organizacijah udeleženk skupnosti, kajti ustrezni optimizacijski modeli posameznih OZD so nedvomno pogoj za sestavo dobrega modela poslovne skupnosti.

Uporaba optimizacijskih modelov OZD pri sestavljanju globalnega optimizacijskega modela poslovne skupnosti je področje, ki ga je potrebno raziskati in zato tudi sofinancirati s sredstvi za raziskave. Tako skušamo za financiranje tega raziskovalnega projekta, ki ga izvaja raziskovalna organizacija Razvojno raziskovalni inštitut za regionalno ekonomiko in socialni razvoj Ljubljana, pridobiti poleg lastnih sredstev udeleženk tudi sredstva Občinskih raziskovalnih skupnosti občin Kočevje, Ribnice, Grosuplja in Ljubljane-Vič Rudnik, posebne raz-

iskovalne skupnosti za gozdarstvo, papirništvo in grafiko ter kreditna sredstva za inovacije, saj pomeni izgradnjo optimizacijskega modela kompleksno inoviranje poslovnega procesa.

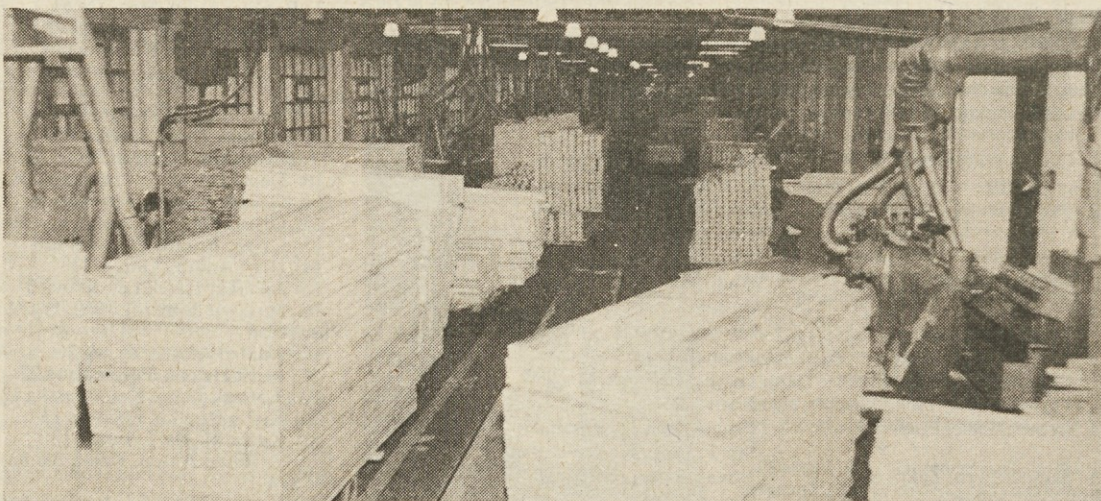
Nastajanje vzorčnega modela

Vzorčni model delovne organizacije se bo gradil dve leti in sicer za področje iglavcev v DO Inles Ribnica, za listavce pa se bo na analogen način model gradil v nadaljevanju. V letu 1987 bo težišče dela na letnem planiranju, v letu 1988 pa na dinamizaciji letnega plana na kratkoročne plane. Za doseg višjih sinergijskih rezultatov pa bo potrebno usmeriti aktivnost tudi v izgradnjo modela za optimiranje proizvodnje v gozdarstvu.

Realizacija teh zamisli presega opek podjetniški interes, pa tudi interes same lesne industrije in gozdarstva. Realizacija projekta ima obeležje širšega družbeno-ekonomskega interesa, to je optimalnejše koriščenje razpoložljivih narodno gospodarskih resursov in s tem doseganje boljših družbenoekonomskih učinkov. Zato pa bo potrebno veliko strokovnega dela, pa tudi veliko poslovne in politične odgovornosti.

Cep rav je vzpodbudna pripravljenost udeleženk plansko poslovne skupnosti po sodelovanju in skupnem dogovarjanju, pa rezultati teh naporov ne morejo biti evidentni v kratkem času, saj bo potrebno še veliko dela za spoznanje, pripravljenost in odločitve, da bomo s podrejanjem parcialnih ciljev posameznih enot skupnemu cilju v reprovirgi dosegli tudi višji dohodek po enoti lesne surovine kot s seštevkom dohodka posameznih enot ali posameznih tehnoloških faz ter za porazdelitev skupnega dohodka na vse udeležence reprodukcijske verige, sorazmerno vloženemu živemu in minulemu delu.

Alojzija Zakrajšek

Gospodarjenje z lesom, našim edinim naravnim bogastvom — kar najvišja stopnja obdelave in predelave s kar največ vloženega dela in znanja v izdelek. Na sliki: obrat oknarne v TOZD Inles v Ribnici

Stanovanjska zadruga
RIKO

Uspešno leto

Verjetno bo potrebno še precej časa, da se bodo občani privadili na organizacijo gradnje stanovanjskih objektov preko Stanovanjske zadruge. Kakor drugod se tudi preko Stanovanjske zadruge skuša na več načinov izigrati predpise, ki veljajo za to področje. Prav neverjetno je, kako se ljudje hitro znajdejo in kršijo predpisane norme. Naj naštejemo najpogostejše kršitve, ki so se pokazale pri predpisanih ogledih stanovanjskih objektov:

- odtujitev materiala (npr.: Najpogostejši primer je v tem obdobju strešna kritina. Zadrжник preko zadruge nabavi opečno kritino in jo potem proda, z denarjem pa nabavi kritino iz uvoza).
- nenamenska vgraditev materiala (npr.: Zadrжник z dokumentacijo dokazuje, da gradi stanovanjski objekt, material pa dejansko vgrajuje v objekte, ki jih po zakonu ni mogoče graditi preko zadruge (garaže, delavnice, drvarnice ipd.)
- nabava materiala v količini, ki je večja od normirane. Temu seveda sledi odtujitev oziroma preprodaja materiala, ki se seveda kaznuje v skladu z zadržnimi pravili in predpisi.

Po veljavnih predpisih mora zadruga za ves material, ki je odtujen ali nenamensko vgrajen, odvesti prometni davek s pripadajočimi obrestmi, zadrжник pa je kaznovan v skladu z zadržnimi pravili. Zaenkrat toliko o kršitvah norm, ki so bile evidentirane v letošnjem poslovanju zadruge, detajlno poročilo pa bo podano na skupščini zadruge, ki bo v začetku marca 1987.

Vsak zadrжник mora ob dvigu materiala v prodajalni podpisati dobavnico in zahtevati izvod dobavnice tudi za sebe, da bo lahko naredil primerjavo in kontrolo med prejetim in zaračunanim materialom. Ravno tako mora zadrжник zahtevati v upravi zadruge vse kopije računov, v kolikor jih ne prejme po pošti.

Delovanje zadruge v 1986

V začetku leta so bile vse naloge zadruge usmerjene v širitev delovanja tudi izven delovne organizacije RIKO. Pripravljena sta bila oba samoupravna splošna akta zadruge (Samoupravni sporazum in Statut zadruge), ki sta z dopolnitvami omogočila vključitev v zadrugo graditeljem iz celotnega območja ribniške občine. V zadrugo pa se lahko vključijo tudi graditelji, ki združujejo delo in sredstva v ribniških DO, objekte pa gradijo na območju občine Kočevje in poštinih števil Velike Lašče, Turjak in Nova vas. Kljub temu, da smo tedaj svoje delovanje precej razširili, pa pogosti klici graditeljev, ki se sedaj ne morejo vključiti v zadrugo, kažejo na dejstvo, da bo potrebno možnost članstva v skladu s Statutom še dopolniti. V kolikor pa ostanemo pri ugotavljanju sedanjega stanja, nam veliko pove še podatek, da se je letos število zadržnikov povečalo na 400 ob upoštevanju, da je bilo v lanskem letu v zadrugo včlanjenih okrog 90 članov. Še bolj sliko stanja pa nam pokaže podatek, da je v lanskem letu sklenilo pogodbo o gradnji stanovanjskega objekta preko zadruge 26 članov, letos pa okroglo 200, do konca leta pa bo omenjeno pogodbo sklenilo še 20 zadržnikov, za katere je zadruga na območju zazidalnega kompleksa Gornje Lepovčice pridobila komunalno opremljena stavbna zemljišča.

V tem letu je bilo mnogo aktivnosti usmerjenih v navezavo poslovnih stikov z veletrgovskimi organizacijami, kar nam je v določeni meri tudi uspelo. Potrebno pa bo vložiti še precej naporov, da bo kolikor toliko dobro pokrito področje nabave materiala za vse vrste instalacij. Graditeljem so verjetno poznane težave z nabavo omenjenih materialov, saj se za kompletiranje izgubi veliko časa in seveda prepotrebni financ. Preko zadruge je sicer bila poizkusno organizirana nabava instalacijskega materiala preko nekaj trgovinskih organizacij, vendar zadovoljivega uspeha do sedaj še ni.

Za osnovne gradbene materiale, posebno za cement, vse vrste opeke (zidna in strešna), dimnike, toplotne izolacije ipd., so bile dobave dokaj dobro organizirane in kar je posebej pomembno, cene so bile konkurenčne, material pa dostavljen na gradbišče zadržnika. Pri tem bi omenili tudi pred kratkim vpeljano sodelovanje z obrtno zadrugo PREVOZ, ki je med ostalim ugodno tudi zaradi domačih avtoprevoznikov, ki poznajo vse kraje v naši dolini in je tako material brez nepotrebnega iskanja dostavljen graditelju direktno na gradbišče. Črno piko oz. »Bodečo nežo« pa bi pripeli domači trgovski organizaciji MERCATOR TOZD JELKA, ki ne zna pristopiti k iskanju novih rešitev v poslovanju in s tem h konkurenčnim cenam, boljši organiziranosti in povezanosti z zadrugo. Upajmo, da bo v prihodnjem letu sodelovanje izboljšano in bo domača trgovina znala ponuditi graditeljem boljši asortiman materialov s kratkimi dobavnimi roki ali brez njih.

Prve parcele v Gornjih Lepovčah

Ravno sedaj pa se dokončno sklepajo pogodbe o nakupu zemljišča v Gornjih Lepovčah in moramo reči, da je vseh 21 zadržnikov dobilo lepa zemljišča v bodočem stanovanjskem kompleksu. Vsa zemljišča so komunalno opremljena, stopnja opremljenosti pa je naslednja:

- cestišče v makadamski izvedbi
- ulično električno omrežje
- ulično vodovodno omrežje
- kanalizacijsko omrežje

Omeniti pa je potrebno, da bodo zadržniki, ki bodo želeli začeti z gradnjo v naslednjem letu, organizirano prišli do izvedbene gradbene dokumentacije, vključno z gradbenim dovoljenjem in poudariti velja tudi to, da bo procedura pridobivanja dokumentacije bistveno krajša kot za ostale gradnje.

Končna cena omenjenih zemljišč znaša okrog 3.300.000,— din s tem, da so v to ceno vključeni tudi stroški za izdajo elektroenergetskega soglasja in hišnega priključka vodovoda.

Nadaljnje urejanje zazidalnega območja v Gornjih Lepovčah se bo odvijalo predvidoma na pomlad 1987, tako da bo do konca drugega leta na razpolago še

Zamudne obresti

Članom, ki nabavljajo material brez finančnega kritja in ne pokrijejo obveznosti v roku 15 dni po prejemu opomina, zaračunavamo zamudne obresti po veljavni stopnji in jih obremenimo na kartici.

ostali del kompleksa, interesenti pa naj spremljajo rubriko v Rešetu, kjer bo objavljen tudi razpis za oddajo zemljišč.

To bi bilo na kratko o glavnih dejavnostih zadruge v iztekajočem se letu. V prihodnje se bo potrebno učiti na napakah iz prejšnjega obdobja in se še bolj potruditi za boljšo organiziranost zadruge.

Izračun prometnega davka

V prejšnji številki smo že napisali, v katere tarifne številke so razvrščeni posamezni gradbeni materiali, v tej številki pa bomo pokazali izračun prometnega davka, da bodo zadržniki tudi sami lahko kontrolirali pravilnost izračuna.

Primer izračuna za tarifno št. 1

(Prometni davek 30,9% = 17,4%, temeljni prometni davek + 13,5% posebni republiški prometni davek)

1 kg cementa stane
23,— din (cena brez davka)
7,1 din (P. D. 30,9%) 30,11 din (cena z davkom)

Zadržniki dobe pri prodajalcu dobavnico za nabavljeni material, na kateri so cene z davkom. Za izračun cene brez prometnega davka moramo odšteti 23,606% prometnega davka, to je preračunana stopnja za davčno stopnjo 30,9%.

Sam izračun preračunane stopnje pa se izvede na naslednji način:

$$\text{Preračunana stopnja} = \frac{(\text{pr. davek}) (\%) \times 100}{100 + (\text{pr. davek}) (\%)}$$

oziroma na praktičnem primeru za tarifno številko 1 (30,9% davka)

$$\text{Preračunana stopnja} = \frac{30,9\% \times 100}{100 + 30,9\%} = 23,606\%$$

Kot smo že omenili v prejšnji številki, so v vsaki tarifni številki določene izjeme in sicer so to materiali, ki so definirani kot elementi, ki se priključujejo na instalacijska omrežja.

Npr. Radiator JUGOTERM tip 22

60.000,— din (cena z davkom)

-14.163,60 din (23,606% — davki)

45.836,40 din (cena brez davka)

+7.975,55 din (17,4% T.P.D.)

53.811,95 din (cena s T.P.D.)

Ker so radiatorji definirani kot priključek na instalacijsko omrežje, se zaračuna temeljni prometni davek v višini 17,4%, kar je predpisana stopnja T.P.D. za tarifno številko 1.

Za vse ostale materiale je preračunavanje cen enako, le da je za materiale iz tarifne številke 11 predpisan prometni davek v višini 21,5% (8% temeljni prometni davek + 13,5% posebni republiški prometni davek).

Po izračunu je potem preračunana stopnja 17,695% in s tem podatkom si izračunamo ceno brez davka po prikazanem sistemu.

A. Rus

Vsem zadržnikom želimo v letu 1987 veliko sreče in uspešno dograditev objektov.

Kultura, izobraževanje in telesna kultura pod isto ribniško rajto

Nekaj o tem kar tako

Že od leta 1984 v občini Ribnica potekajo razprave in dogovori o možnih izhodiščih reorganizacije in organizacije tako Skupnih strokovnih služb SIS družbenih dejavnosti kot tudi nekaterih tipično izvajalskih organizacij s področja družbenih dejavnosti, katerih organiziranost in status je po ocenah IS, družbeno političnih organizacij in skupščinskih organov neustrezna in v mnogočem tudi v nasprotju z resorsko zakonodajo.

Komite za družbene dejavnosti in občo upravo ter IS sta že nekajkrat obravnavala nekatera možna izhodišča za ustanovitev Centra družbenih dejavnosti od variante, po kateri naj bi Center pod isto organizacijo združeval tako strokovno službo SIS kot tudi socialno službo in službo, ki bi skrbelo za izobraževalne, kulturne in telesnokulturne dejavnosti, do variante, v kateri se Center za socialno delo izloča kot samostojna organizacija v skladu z Zakonom o socialnem skrbstvu, ostali dve dejavnosti pa ostajata skupaj v eni organizaciji, do končne tretje variante, ki pa je glede na zakonodajo najbolj sprejemljiva, da se ustanovi Center družbenih dejavnosti, ki bo združeval nekatera do sedaj organizacijsko in statusno dokaj neurejena področja izvajalskih dejavnosti na področju kulture (animator kulture, muzej, knjižnica, galerija,...) kar vse bi bilo v perspektivi združeno v enoti kulturno-turističnega centra Ribnica in bi predstavljalo osnovno dejavnost bodočega Centra družbenih dejavnosti, dopolnilno dejavnost pa bi predstavljale razne oblike izobraževalne dejavnosti za potrebe prebivalstva, DPO, OZD itd., ki naj bi nadomestile, predvsem na razširile nekdanjo dejavnost Delavske univerze

v Ribnici in področje telesnokulturne dejavnosti z organizacijo predvsem množične amaterske, pa tudi vrhunske telesnokulturne dejavnosti ter skrb za upravljanje in vzdrževanje kulturnih in telesnokulturnih objektov.

Kljub temu, da bomo tako imeli v občini Ribnica dve samostojni izvajalski organizaciji združenega dela s področja družbenih dejavnosti, to je Center družbenih dejavnosti in Center za socialno delo ter delovno skupnost skupnih strokovnih služb SIS družbenih dejavnosti, pa predvidevamo, da bi se le te medsebojno samoupravno dogovorile o skupnem opravljanju računovodskih, knjigovodskih in nekaterih administrativno-tehničnih del, ki naj bi jih za vse tri subjekte opravljal Skupna strokovna služba SIS družbenih dejavnosti.

Do konca letošnjega leta bo IS sprejel tudi program aktivnosti za racionalizacijo in povečanje učinkovitosti dela državne uprave, v katerem bo verjetno predlagal, da bi se strokovna, finančno-knjigovodska in administrativno-tehnična opravila za potrebe delovanja SIS družbenih dejavnosti v perspektivi opravljal v upravnih organih znotraj Komiteja za družbene dejavnosti in računovodske službe, če se bodo s tem strinjali tudi samoupravni organi in posamezne skupščine SIS in nenazadnje tudi DPO. S tem bi seveda skupne strokovne službe SIS prenehale obstajati. Ukrep ne gre jemati kot poseg v samoupravno organiziranost SIS ali celo kot grožnjo po njihovi ukinitvi, pač pa bi samo izkoristili možnost, po kateri SIS lahko poverijo vsa svoja strokovna opravila katerikoli organizaciji združenega dela ali delovni skupnosti (v tem primeru upravnim organom). To je toliko bolj upravičeno, če se s tem predvideva večja učinkovitost, povezanost in racionalizacija dela. Prvotna predvidena povezanost v opravljanju računovodsko-knjigovodskih del za oba Centra, to je Center za socialno delo in Center družbenih dejavnosti, se tudi s tako organizacijo, o kateri se v tej fazi šele razmišlja, ne bi v ničemer spremenila, saj bi ta potem opravljal pri upravnih organih.

In kako naj bi v prihodnje vse skupaj izgledalo

Prihodnji Center družbenih dejavnosti naj bi opravljal kulturne, izobraževalne in telesnokulturne dejavnosti ter skrbel za vzdrževanje objektov, namenjenih tem dejavnostim. Njegova osnovna dejavnost naj bi bila kulturna ponudba, za katero naj bi skrbel predvsem organizator kulture, knjižničarska dejavnost v sklopu Ljudske knjižnice ter muzejska dejavnost v

sklopu muzejske zbirke — bodočega muzeja Ribnice, itd. Dopolnilni dejavnosti pa bi predstavljali ponudba različnih vzgojnoizobraževalnih programov za potrebe delovnih ljudi in občanov, OZD, DPO in skupščinskega sistema in še koga ter telesnokulturna dejavnost.

Kaj pa program bodočega centra?

Kot že rečeno, naj bi bila osnovna dejavnost centra celovita kulturna ponudba, katere osnovo bi sestavljali knjižnica, muzej, galerija, animacija kulturne dejavnosti, razmišlja pa se tudi, da bi pod okrilje tega prešla tudi prodajalna spominkov.

Kulturna skupnost Ribnica je v letu 1985 naročila pri delovni skupini »Museum vivum« v Ljubljani študijo o možnosti razvoja Kulturno turističnega centra ter predvidela njegov program in razvojne usmeritve. Študija je seveda srednjeročnega pa tudi dolgoročnega značaja, vendar pa v programskih zasnovah predstavlja lahko osnovo za dejavnost centra. Delovna skupina je bila sestavljena iz strokovnjakov s področja arhitekture, etnologije, zgodovine in umetnostne zgodovine.

Z realizacijo tega projekta bi statusno uredili položaj muzeja oziroma muzejske zbirke v Ribnici ter tako zadostili določilom zakona o naravnih in kulturni dediščini glede varovanja premične dediščine. Posebnega pomena pa bi bilo sodelovanje zaposlenega etnologa v muzeju z Zavodom za zaščito naravne in kulturne dediščine Ljubljana pri razglašanju nepremične naravne in kulturne dediščine ter povezanost muzeja z okoljem, predvsem s šolo v različnih vzgojnih programih.

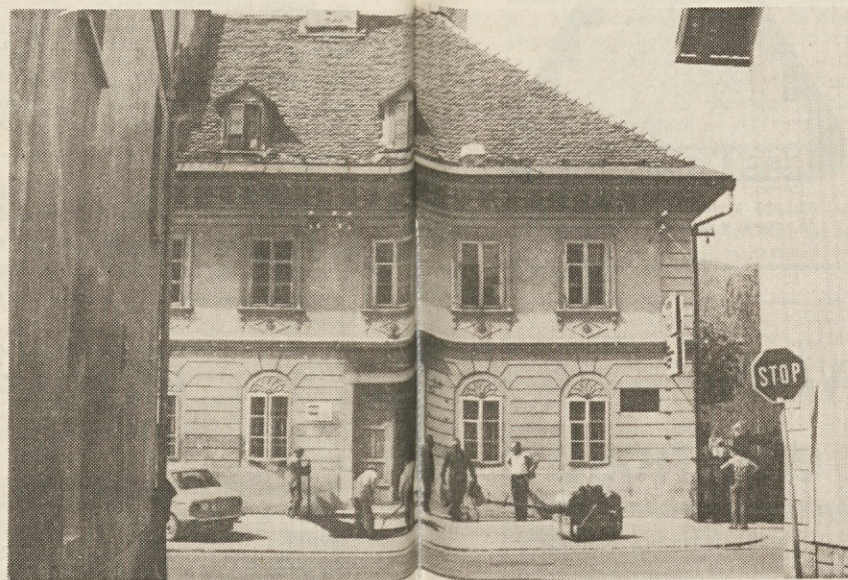
Bodoča knjižnica, ki je sedaj v Domu JLA in bo ne glede na nekatera razmišljanja verjetno tudi tam ostala, pa bo poleg izposoje knjig morala imeti tudi svoj usmerjeni oziroma študijski program in zagotoviti tudi drugačne pristope k popularizaciji in približevanju knjige bralcem (literarna srečanja, predstavitve, okrogle mize z avtorji, itd.). Vodstvo bodočega centra pa bo moralo poskrbeti, da bi se dejavnost knjižnice po posebnem programu čim prej približala minimalnim standardom in normativom, kot jih določajo Posebni pogoji za občinske matične knjižnice na osnovi Zakona o knjižničarstvu.

Stalno kulturno ponudbo s področja likovne dejavnosti naj bi predstavljala Petkova galerija, občasno pa vsakoletna oziroma glede na vedno manjše finančne možnosti bialno organizirana likovna kolonija.

Če bodo doseženi ustrezni dogovori s Turističnim društvom Ribnica, naj bi

v sklop kulturne ponudbe, predvsem pa popularizacije avtentične kulture lesne obrti, v ta del Centra družbenih dejavnosti spadala tudi prodajalna spominkov.

Znotraj kulturno turističnega centra Ribnica bo potrebno razmišljati tudi o ponovnem aktiviranju kinematografa v KS Sodražica in Loški potok, ki sta zaradi finančnega položaja in stanja opreme že dalj časa zaprta.

Znamenita Miklova hiša sredi Ribnice. Leto dni je prazna, morda tudi več. Središče prihodnjega Centra družbenih dejavnosti, lahko tudi kulturno turistično središče našega mesta. Načrti so, nekako smo se tudi dogovorili, kako in kaj vprašanje je, kdaj? Do cilja je še nekaj deset milijonov din dolga pot. Z Miklovo hišo naj bi se pričela tudi prenova starega ribniškega mestnega jedra

Sestavni in zelo pomemben del Centra družbenih dejavnosti bo izobraževalni center z vsestransko ponudbo programov izobraževanja in usposabljanja. Naloge, ki naj bi jih opravljal organizator izobraževanja kot izvajalec del v izobraževalnem centru, bi bile glede na ugotovljene potrebe po izobraževanju in usposabljanju v občini Ribnica naslednje:

Izobraževanja odraslih:

- osnovna šola za odrasle
- funkcionalno izobraževanje (hišni minimum, varstvo pri delu itd.)
- strokovno usposabljanje za manjše DO — preko povezav z ustreznimi institucijami usmerjenega izobraževanja

Usposabljanje za potrebe DPO:

- politične šole po programih DPO (sindikalna politična šola, občinska politična šola ZK, politična šola ZSMS, seminarji, itd.)
- akcijsko usposabljanje v DPO (okrogla miza, razna predavanja, seminarji za vodstva, člani in kandidati...)

Izobraževanje za samoupravljanje:

- usposabljanje delegatov v sku-

pščini DPS in SIS (za vodje delegacij, za delegate, itd.)

— usposabljanje za funkcije v organih samoupravljanja v DO (člani delavskih svetov, vodstva organov samoupravljanja, delavske kontrole...)

— usposabljanje vodilnih in vodstvenih delavcev s področja samoupravljanja

— usposabljanje za SLO in DS

Izobraževanje in usposabljanje ob-

tem delu bo izjemnega pomena skrb za načrten razvoj in širjenje športnih zvrsti v vzgojnoizobraževalnih zavodih in šolah. Gre torej predvsem za koordinacijske, svetovalne in animatorske naloge, ki naj bi jih po za to pripravljenem programu (do sedaj le-tega ni bilo), opravljal že sedaj zaposleni animator telesne kulture.

V tem centru naj bi opravljal tudi vsa potrebna strokovna opravila za Zvezo telesno kulturnih organizacij.

Ker v zadnjem obdobju, celo v zadnjih desetletjih, pri nekaterih telesnokulturnih in kulturnih objektih nismo posvečali posebne sistematične skrbi za vzdrževanje in obnovo teh objektov, tako telesnokulturnih kot kulturnih, bo izjemno pomembna naloga bodočega centra skrb za sprotno vzdrževanje in obnavljanje objektov, namenjenih tem dejavnostim.

Center družbenih dejavnosti občine Ribnica bo torej organizacija združenega dela, ki bo opravljal kot osnovno dejavnost organiziranje in posredovanje kulturnih vrednot občanom, skrb za delovanje in razvoj kulturnoumetniških dejavnosti na podlagi Zakona o kulturnoumetniških dejavnostih in posredovanje kulturnih vrednot, knjižničarske dejavnosti na osnovi Zakona o knjižničarstvu, muzejsko dejavnost na osnovi Zakona o varstvu naravne in kulturne dediščine, dopolnilno dejavnost pa bo predstavljala ponudba vzgojnoizobraževalnih programov za potrebe občanov, OZD, DPO in skupščinskega sistema ter telesnokulturno dejavnost z izvajanjem predvsem množične amaterske športno-rekreacijske dejavnosti, razvojem tistih zvrsti vrhunskega športa, ki ima v občini določeno tradicijo ter skrb za vzdrževanje ter obnovo telesnokulturnih in kulturnih objektov.

In na koncu

Obnovljena Miklova hiša naj bi postala središče bodočega Centra družbenih dejavnosti, čeprav to glede na razpoložljiva denarna sredstva ne bo jutri. V njej naj bi se odvijala tudi osnovna dejavnost centra.

O dejavnosti centra, njegovi vsebini in programih, ki jih predlagamo, želimo izvedeti tudi vaše mnenje, dragi Ribničani. Vseh pobud, mnenj in pripomb bomo zelo veseli.

Skupaj torej rešajmo in prešetajmo predlog! Tudi zato, ker bo predlog v kratkem času prišel na dnevne rede nekaterih skupščin samoupravnih interesnih skupnosti. Svoje poglede na prihodnjo organiziranost lahko posredujete tudi svojim delegatom in delegacijam v posameznem sisu.

Janez MIHELICH

Bralna inventura

Berete časopise? - in zakaj ne?

Občani občine Ribnica vzamejo v roke dnevno okrog 350 izvodov dnevnika DELO (večina je naročnikov, ostali ga kupijo v kioskih in trgovinah). Ugotovljeno je, da izvod DELA prebirata na splošno po dva človeka, zato smemo sklepati, da ga v najboljšem primeru prebira okrog 700 občanov. Če k temu prištejemo še kakih 500 občanov, ki prebirajo 250 izvodov ljubljanskega DNEVNIKA, potem lahko ocenimo, da dnevno informativni tisk vsaj občasno vzame v roke največ vsak deseti občan občine Ribnica. Ribniška občina se upravno politično prišteva k ljubljanskemu področju, v katerem so njej v mnogočem podobne občine (Litija, Logatec, Kamnik, Domžale, Vrhnika, Grosuplje in Kočevje), toda občani teh občin v poprečju kar dvakrat pogostejše posegajo po dnevno informativnem tisku, tako da tam prebira DELO ali DNEVNIK skoraj vsak peti občan.

Iz Novega mesta pošljejo tedensko v občino okrog 500 izvodov Dolenjskega lista. V njihovem uredništvu dajo roko v ogenj, da izvod njihovega lista prebirajo vsaj štirje ljudje, zato je upravičeno sklepati, da je v občini Ribnica okrog 2000 bralcev Dolenjskega lista. To je sicer več kot je bralcev dnevno informativnega tiska, vendar ta številka zbledi, če jo primerjamo s številom bralcev »Dolenjca« na Dolenjskem. Če bi bili Ribničanje pravi Dolenjci, bi »svoj« časopis moral brati vsak drugi Ribničan in ne le vsak šesti.

Čast ribniških (ne)bralcev rešujejo bralci Nedeljskega Dnevnika. Kar 6000 jih je, saj vsak četrtek pošljejo v občino iz Ljubljane dobrih 1500 izvodov »Nedeljskega«, tako da ga bere pol občine.

Dosti slabše ni razširjen verski tisk. Dobrih 1000 izvodov Družine in okroglo 1000 izvodov Ognjišča pride štirinajst dnevno oziroma mesečno na domove občanov.

Zastavonoša tiska je seveda vaše REŠETO. 4000 izvodov mesečno (ali dvomesečno) ga natisnejo in pride prav v vsak dom. Ugotavljanje njegove branosti glede na število izvodov pa ima majhno hibo. Občani ga dobivate namreč zastonj (bolje rečeno: plačujete ga posredno), zato pri njem ne velja tisto samoumevno pravilo, kot velja za druge časopise, namreč, da tisti, ki časopis kupi, ga tudi bere. Seveda pa mogoče drži obratno pravilo: berete ga prav zato, ker je zastonj!?

Tako, spoštovano ribniško bralno občinstvo, gledena to, da ste kot bralci Rešeta po vsej verjetnosti tudi bralci »Nedeljskega«, precej manj verjetno bralci »Dolenjca« in izjemoma morda člani desetine občanov bralcev DELA oz. DNEVNIKA, ste povsem pristojni, da se obrnemo na vas s prošnjo, da mi pomagate obrazložiti, zakaj vi oziroma vaši soobčani dvakrat ali celo trikrat redkeje posegajo po nekaterih časopisih kot vaši sosedje na ljubljanskem področju in v dolenjski regiji. Je »krivda« na vaši strani ali pa za tako stanje »krivite« časopise, ki vas morda postavljajo glede na to, da ste na samem obrobju tako Dolenjske kot ljubljanske pokrajine? Nekateri izmed možnih odgovorov bomo (skupaj?) poizkusili poiskati v naslednjih številkah Rešeta.

STANE HAFNAR

Prometna varnost v Sloveniji

V prvih desetih mesecih tega leta je bilo v naši republiki 4266 prometnih nezgod s poškodovanimi ali mrtvimi udeleženci v prometu, kar predstavlja 201 nezgodo več kot v enakem obdobju lani. Pri tem je bilo poškodovanih 5535 oseb ali 330 več kot leta 1985.

Kljub dejstvu, da se je povečala poraba bencina in plinskega olja in je bila s tem gostota prometa večja, se število prometnih nezgod in posledic izredno povečuje. Očitno je, da bomo morali v letošnjem letu ugotoviti, da se je v Sloveniji stanje poslabšalo oziroma ostalo na enaki ravni kot v preteklih letih. Ta raven pa pomeni zadnje mesto na lestvici evropskih držav, ko govorimo o stanju prometne varnosti. Analiza posameznih dejavnikov, ki vplivajo na varnost prometa, kaže, da se stanje ne more spreminjati, saj niso bili vloženi naporji za celovito razreševanje problemov.

Kakšno je stanje v naši občini

V prvih desetih mesecih letošnjega leta se je na območju naše občine zgodilo 47 prometnih nezgod.

Posledice so bile naslednje:

mrtvi	2
hudo telesno poškodovani	21
lahko telesno poškodovani	36
materialna škoda	19.025.000.— din
Vzroki nezgod:	
neprimerna hitrost	17
vožnja po levi in sredini voz.	8
neupoštevanje prometnih znakov	5
izsiljevanje prednosti	5
nepravilno prehitjevanje	4
nepravilno srečevanje	2
nepravilno prečkane	2
vinjenost	2
utrujenost	1
neobvladavanje vprege	1
SKUPAJ:	47

Stanje cestnega omrežja in vozil v SRS

V Sloveniji imamo 1282 km regionalnih cest, od tega je 200 km avtocest. 175 km magistralnih cest je izrabiljenih in dotrajenih. Regionalnih cest imamo 3694 km, od teh je 800 km še vedno makadamskih. Od skupnega števila regionalnih cest je dotrajenih 488 km. Slabo stanje naših cest je že leta znana stvar, v zadnjem času pa so postale že prava zanimivost in turistična atrakcija. Pri tem je zanimivo, da je v cestno razvitih državah (Italija, Nemčija, Avstrija) procent nesreč, ki so se zgodile zaradi stanja ceste, mnogo večji kot pri nas. V letu 1983 je bilo v SRS le 0,54% nezgodam vzrok stanje ceste in opreme na njej, v razvitih državah pa okrog 5%. Ta podatek pomeni, da pri nas vse preveč radi krivimo za nezgode le subjektivni faktor (ki je v resnici vzrok velikemu delu nezgod), preveč pa zatiskamo oči pred objektivnimi vzroki.

Prav nič bolje, če ne še slabše, pa je stanje vozil. Kaže, da se pri nas držimo gesla, »Na slabe ceste še slabša vozila«. Pasivna varnost, ki jo nudijo sodobna vozila, je izredno pomembna pri zmanjševanju posledic prometnih nezgod. Zahteve za varnejše vozilo niso več le zahteve trga, temveč zahteve posameznih nacionalnih vlad. Pri nas je stanje naslednje:

Povprečna starost vozil v SRS je 7 let, vemo pa, da je normalna avtomobilska doba vozila 6 let, žal je enako stanje tudi pri vozilih namenjenih javnemu prevozu. Vozila, ki jih imamo, so praviloma stara tudi glede zasnove in konstrukcijskih rešitev (Z 750, R4), zato niso presenetljivi podat-

ki o številu smrtnih žrtev na 100 poškodovanih. V obdobju 1981—84 je bilo v Sloveniji 6,5 mrtvih na 100 poškodovanih, v Jugoslaviji 7,9 v Avstriji 3, v Italiji 3,7 in v ZRN 2,5.

Glede na našo ekonomsko krizo ni realno pričakovati, da se bodo lastniki odpovedali starim vozilom in kupili varnejša in da bodo ceste čez noč postale boljše. Zato je nujno, da se z ukrepi, kot je zmanjšanje hitrosti, prilagajamo stanju vozil in ceste in da se vsak udeleženec v prometu zaveda, v kakšnih pogojih vozi.

Udeleženci v prometu

Prometna kultura udeležencev v prometu pri nas je izredno slaba. Po izkušnjah, ki jih imajo v tujini in glede na študijo, ki jo je pred leti pripravil Prometno tehnični inštitut FAGG, so udeleženci v prometu absolutni krivci za 65 odstotkov vseh prometnih nezgod. V ostalih 35 odstotkih pa so vzroki nezgod odraz slabega načrtovanja in vzdrževanja cest, nepopolne signalizacije in slabo vzdrževanje vozila.

Družbeno okolje

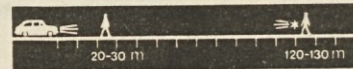
Poleg naštetih dejavnikov, ki vplivajo na varnost prometa in jih običajno opredeljujemo in ocenjujemo, je izredno pomembno družbeno okolje, ki pomeni odraz in ukrepe družbe za izboljšanje prometne varnosti. Žal moramo ugotoviti, da je kljub velikemu številu človeških žrtev, armadi invalidov in veliki materialni škodi, ki nastaja zaradi tega, vsa problematika prepuščena nekaj organizacijam, predvsem pa posameznikom, ki nosijo posledice. Skoraj 500 mrtvih in 7000

poškodovanih letno se ne obravnava kot resen družbeni problem, kot katastrofa, temveč kot nekaj normalnega. Če zancmarimo, da je človeško življenje nenadomestljivo in najvišje vrednosti v samoupravni družbi — in upoštevamo le njegove ekonomske kategorije, potem smo imeli v Sloveniji glede na veljavno metodologijo v prvem polletju 1,2 milijarde izgub zaradi žrtev v prometu, če pa bi upoštevali metodologijo sosednjih držav, smo imeli 27 milijard din izgub, ki jih ne bomo zapisali nikjer.

Le zavedanje resnosti problemov in obsega katastrofe, ki pa ni trenutna in zato večini nerazumljiva, lahko pripelje do izboljšanja stanja. Akcija pa mora obsegati vsa področja, od posodobitve prometne zakonodaje, zlasti kaznovalne politike v prometu, od posameznih dejavnikov, ki vplivajo na stanje prometne varnosti in ne nazadnje do zagotavljanja pogojev za delo Svetov za preventivo in vzgojo v cestnem prometu.

B. Kožar

Nosi kresničko, ki odseva svetlobo avtomobilskih žarometov in opozarja voznike, da je na vozišču tudi pešec! Voznik te bo zagledal že na razdaljo 130 metrov in bo se lahko preprečil nesrečo. Sicer pa bi te zagledal šele na 30 metrov ali pa sploh ne!

Že doma pripravi v desni žep vrvico, na kateri visi kresnička, in to tako, da bo nihala nekako v višini desnega kolena. In ni potrebno posebej povedati, da v desni žep zato, ker hodiš po levi strani vozišča!

Republiški svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu SRS

Spet vlak Bratstva in enotnosti

Manifestacija Vlak »Bratstva in enotnosti« je tradicionalna že od leta 1961 in je odraz stalnih prijateljskih vezi med bivšimi izgnanci iz SR Slovenije, ki jih je okupator leta 1941 izgnal z njihovih domov, in njihovimi gostitelji v SR Srbiji, kjer so izgnanci našli svoj drugi dom. Velika večina je dobila toplo in prijateljsko zatečišče pri srbskih bratih in sestrah, ki so skupaj z njimi preživljali težave vojne vihrice ter prenašali nadčloveške napore in trpljenje.

Značilno za manifestacijo je, da je Vlak tradicionalni simbol ohranjanja, razvijanja in utrjevanja revolucionarnih izi oči NOB ter pomemben prispevek k nadaljnjemu razvoju in krepitvi bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti. Vlak je postal največja manifestacija povezovanja med slovenskimi izgnanci in njihovimi gostitelji, postal je porok, da velike revolucionarne izkušnje ne bodo nikoli zamrle. Sto manifestacij se revolucionarna izročila NOB prenašajo tudi na mlajše rodove.

Medobčinska koordinacijska odbora Vlaka »Bratstva in enotnosti« v SR Srbiji in SR Sloveniji sta v soglasju z vsemi sodelujočimi občinami sklenila, da prihodnje leto organiziramo Vlak »Bratstva in enotnosti«, ki bo iz SR Srbije pripeljal gostitelje medvojnih izgnancev in njihove najozje družinske člane h gostiteljem v SR Slovenijo.

Vlak bo odpeljal iz Kraljeva oziroma Titovega Užica 4. junija, prispel v Maribor oziroma na Jesenice 5. junija, vračal pa se bo 8. junija 1987.

Občinske konference SZDL vseh sodelujočih občin v SR Sloveniji, Mestna konferenca SZDL Maribor in Medobčinski svet SZDL Ljubljana pozivajo slovenske medvojnne izgnance in njihove ožje družinske člane, da se čimprej zglasijo na sedežu svoje občinske konference SZDL, Mestne konference SZDL Maribor ali Medobčinskega sveta SZDL Ljubljana, kjer prejmejo posebna vabila, s katerimi bodo najpozneje do 20. januarja 1987 povabili svoje medvojnne gostitelje, da jih z Vlakom »Bratstva in enotnosti« obiščejo.

Vse ostale informacije v zvezi s prihodom Vlaka »Bratstva in enotnosti« dobijo zainteresirani na sedežih svojih občinskih konferenc SZDL, na Mestni konferenci SZDL Maribor in Medobčinskemu svetu SZDL Ljubljana.

**MEDOBČINSKI KOORDINACIJSKI ODBOR
VLAKA »BRATSTVA IN ENOTNOSTI«**

SLOVENIJE

Proti kiču le z vzporedno ponudbo kakovostnih turističnih spominkov

Zadnji dve leti prihaja na spominkarskem področju v Sloveniji do prvih večjih premikov v kakovosti in tudi istovetnosti spominkarske govorice. Ti premiki so seveda povezani predvsem s premiki v samem pojmovanju, kaj je turistični spominek, kako ga razumeti, načrtovati, kje iskati nove ideje zanj itd. Danes je preseženo naziranje, da je spominek nekaj majhnega, miniaturnega, kar lahko kupimo in poneseemo na svoj dom. Spominek je pravzaprav vsak predmet, ki ga v tujem kulturnem okolju kupimo, dobimo v dar, vzamemo itd. in si ga odnesemo v svoje domače in primarno kulturno okolje. Tu ga obesimo na steno ali postavimo na polico, ga podarimo prijatelju, popijemo ali pojmemo itd.

To raširjeno pojmovanje spominka uspešno razvijajo nekatera turistična društva v slovenskih krajih, v Ljubljani so stvari nekoliko zastale, zato pa so sedaj postavljene na nove osnove in izkušnje drugih, na dobri poti, da rodijo prve sadove. Ne bi nas smelo prav nič presenetiti, če prvo leto ne dobimo ustrezne količine in predvsem kakovosti. Slovenci smo že po naravi taki, da kaj hitro vržemo puško v koruzo, če se zadeva že pri prvem poskusu ne posreči. In prav na spominkarskem področju je treba poudariti, da zahteva veliko **sistematičnega in večletnega dela**, da je povezano z vzgojo in načinom turističnega načina mišljenja in še z mnogimi drugimi rečmi. Po drugi strani pa moramo priznati, da je bilo posredovanih že veliko koristnih in predvsem kakovostnih rešitev ter idej, ki pa so se »izgubile« po zaključku raznih natečajev in razstav. Ali z drugimi besedami: tudi na tem področju smo že večkrat dokazali, da ne znamo sezidati tistega obveznega mostu med idejo ali prototipnim izdelkom in njegovo masovno proizvodnjo, njegovim plasiranjem na trg, v turistično ponudbo itd.

Ob ljubljanskem razpisu seveda postavljamo vprašanje, kakšne možnosti imamo pri snovanju spominkov, ki bodo imeli istovetnost z ljubljanskim prostorom, ki bodo del njegove kulturne dediščine ali pa sodobnih oblikovalskih iskanj in likovnih hotenj. Možnosti je zares veliko. Na eni strani so pogojene v bogastvu kulturne dediščine, na drugi pa v izrednih možnostih, ki se ponujajo s potencialom šolske mladine, pa aktivnega kmečkega prebivalstva v okolici mesta, ki še zna izdelovati predmete domače obrti itd.

Iz dediščine mesta samega opozorimo na mestni grb, pečat, pa aplikacijo le teh npr. na majice. Tu so še druge »kulturne« sestavine: zmaj, povodni mož, pa Zmajski most z zmaji... vse do Plečnika, katerega dela v Ljubljani je Ljubljanska turistična zveza prav letos prikazala na odličnem zemljevidu s komentarji. Pa nekatere ključne muzealije v ljubljanskih muzejih. Emonca bi morali prodajati skoraj na vsakem koraku, od miniaturne bronaste plastike v primerni embalaži za zahtevnejšega kupca, do odlikov v plastiki. Sicer pa se obtem sprašujemo ali se na naših pogostih dopustih v Grčiji ali Španiji zares nič ne naučimo v tej smeri(!)

Preskočimo od dediščine na drugo področje: ljubljanska industrija. Ne vem ali je slepa ali gluha ali ji ni do tega, da bi nekateri (sem pa tja tudi kakovostni) izdelki lahko dobili značaj turističnega spominka. To pa pomeni, da bi morali biti ustrezno opremljeni, embalirani, oblikovani. Toda: pri nas še vedno ali najpogostejše zavijamo predmet v časopisni papir (!) Kot izjemen primer lahko navedemo potico, ki jo Žito ponuja v embalaži z napisom »Nutt roll« from Slovenia. Gotovo je veliko neizkoriščenih možnosti na področju pijač, pa pletenin, v mesni industriji in še kje.

Domača obrt ali »mala industrija«, kot imenujejo to panogo na zahodu, je naslednje veliko in neizkoriščeno področje: **Ljubljansko območje se na JV delu zjedaja v »matično« domovino suhe robe**, pa tudi drugod znajo v okolici mesta še izdelovati predmete iz lesa, šibja in kovin. Npr. pletarji iz občine Moste Polje so prav na letošnji razstavi domače in umetne obrti v Slovenj Gradcu prejeli za svoje izdelke znake kakovosti in nazive »Mojster domače obrti«. In pri tem ne gre samo za ponudbo kakovostnih in originalnih predmetov v trgovinah, ampak predvsem tudi za aktivno produkcijo, ki si jo je moč v vsakem času tudi ogledati, tako rekoč na robu mesta. To je namreč v mnogih turističnih velesilah pomembna sestavina vsebine turistične ponudbe. Na področju domače in umetne obrti so velike neizkoriščene »zaloge« tudi v naši šolski mladini, bodisi tisti na specializiranih šolah (šola za oblikovanje) ali oni, ki se pogosto pri predmetih tehniškega ali likovnega pouka dolgočasi z duhomornimi programi.

Veliko (skoraj nepregledno) področje, ki ga še nismo v Ljubljani izkoristili za potrebe spominkarske ponudbe, je področje kulinarike, z gostilnami in specifičnostmi v njihovi ponudbi. Valentin Vodnik, poleg vsega ostalega tudi avtor prve kuharske knjige v slovenskem jeziku, se je tudi rodil v Ljubljani, pa iz tega njegovega dela nismo znali narediti prav nič! Vendar to le zaradi primera. Nekateri, zlasti zasebni gostinci, zares orjejo ledino na tem področju, (npr. gostilna Pečarič s svojimi »hišnimi« spominki), ali pa vse tiste gostilne, ki znajo ponuditi gostom odlično potico ali zavitek (»štrudel«), žal zavito le v polo belega papirja...

Ljubljana tudi še nima svoje maskote, tako kot ima npr. Praga Švejska. Seveda je treba tudi to graditi in sistematično vsajati v miselnost. Prav gotovo se kažejo odlične povezave tudi npr. z Ohcetjo v Ljubljani in še nekaterimi prireditvami, kot je Vinski sejem itd. Take spominke je treba načrtovati v okviru celega sistema in ne le ločeno kot neko likovno ali ne vem kakšno modno kakovost.

Tudi spominkarstvo ima svojo abecedo in če smo pri črki A, je to prav gotovo ponudba razglednic. Na tem področju vlada prava beda. Pred letom dni je bila z velikim uspehom sprejeta knjiga »Ljubljana na starih razglednicah«. Žal samo knjiga. Vsa večja evropska mesta imajo poleg sodobnih razglednic, z odličnim oblikovanjem in fotografijo tudi serije starih motivov, t. im. »Nostalgie serie«, pa razne karikature in smešne prizore, ulične tipe (kakežnih premoremo tudi v Ljubljani od kozmetičnih tipov pred Platanom in šminkarije Konjskega repa, do pijancev iz parka pred Curkarno itd.), osebe iz mestne zgodovine, pomembne dogodke iz preteklosti itd. Seveda so za to potrebna tudi ustrezna stojala za prodajo.

Naj bo dovolj. Opozoriti sem želel na nekatere podrobnosti in možnosti, ki jih v Ljubljani imamo (prav tako kot tudi v drugih naših mestih) in jih nismo znali izkoristiti. V upanju, da tradicionalne birokratske ovire le ne bodo prevelike, pričakujemo, da se bodo spominkarska vremena tudi Ljubljancem razjasnila...

dr. Janez Bogataj

Razpisujejo

NATEČAJ

za nove spominke ljubljanske regije

1.

K sodelovanju vabimo vse posameznike, likovnike, šolsko mladino, aktivne zadruženike, izdelovalce domače obrti, oblikovalce, arhitekte, upokojeince in druge, da s svojimi predlogi in izdelki sodelujejo v natečaju. Vabimo tudi OZD, društva upokojeincev, društva paraplegikov, člane turističnih podmladkov, pionirske šolske zadrage, člane turističnih društev.

2.

Namen natečaja je v spodbujanju čim širšega kroga občanov za oblikovanje in izdelovanje najrazličnejših izdelkov, ki bodo lahko služili kot turistični spominki. Še zlasti apeliramo na posamezne OZD na območju ljubljanskih občin, da poskušajo del svojih proizvodnih programov razumeti tudi kot turistično zanimiv izdelek, na to pa se seveda navezuje vprašanje embalaže, opreme itd.

3.

Kaj so spominki? Na kratko povedano so to vsi tisti predmeti ali izdelki, ki jih kot turisti, izletniki ali gostje v tujem kraju kupimo, dobimo v dar, vzamemo ipd. in poneseemo v svoje primarno kulturno okolje. To so lahko uporabni in okrasni predmeti, tudi taki, ki jih lahko pojmemo ali popijemo, to so izdelki domače in umetne obrti, pa razglednice (kopije starih in takes sodobno fotografijo in oblikovanjem), plakati, nalepke, majice, kopije spomenikov, premične kulturne dediščine, likovna dela, maskote, jedilni listi in še kaj...

4.

V natečaju bomo upoštevali vse izdelke, ki bodo poslani do razpisnega roka. Posebna strokovna komisija v sestavi:

Drago Železnik, predsednik
Janez Bogataj, član
Marjan Loboda, član
Janez Suhadolc, član
Niko Jerman, član
Milan Aleš, član
Dragan Kovačević, član
Zvone Žagar, član

bo ocenila izdelke na osnovi naslednjih kriterijev:

- kriteriji kakovosti (gradivo, izdelava, celovitost)
- kriterij kulturne dediščine (glede na Ljubljano in širšo okolico)
- kriteriji aplikativnosti izdelka
- kriterij ekonomske vrednosti
- kriterij tipičnosti in lokalne vezanosti
- kriterij likovne estetske vrednosti

Izdelek mora biti tudi tehnološko primeren za organiziranje proizvodnje spominkov.

5.

Natečaj traja do vključno 28. 2. 1987. Ideje in izdelke (lahko tudi prototipe) pošljite na naslov: Medobčinska gospodarska zbornica Ljubljana, Igriška 5.

6.

Rezultati natečaja bodo objavljeni v ustreznih sredstvih javnega obveščanja, razstava vseh prispelih in nagrajenih izdelkov pa v maju 1987.

7.

Nagrajeni spominki oz. izdelki bodo poleg nagrad v višini

1. nagrada	300.000 din
2. nagrada	200.000 din
3. nagrada	150.000 din

prejeli tudi priznanje za najboljše spominke ljubljanske regije. To priznanje naj bi v bodoče tudi pomenilo znak kakovosti za spominke na območju ljubljanske regije.

8.

Posebne denarne nagrade za najbolj uspele spominke pa bodo podelili:

- Dom Ljubljana
- Kompas Ljubljana
- Ljubljanska turistična zveza
- Ljubljanska kulturna skupnost
- Obrtna združenja Ljubljane

9.

Denarno nagrado v višini 100.000 din bo podelila Skupščina mesta Ljubljane za prispevke, ki bodo ponazarjali simbol mesta Ljubljana.

10.

Po zaključnem natečaju in razstavi vsi izdelki ostanejo v lasti razpisovalca natečaja.

Letošnja ribniška kultura

Civilizacija je plašč, ki ga oblečemo za med ljudi, kultura je tisto, kar se skriva pod njim.

In kaj se je v Ribnici letos dogajalo pod plaščem? Kulturnih prireditev, ki so bile namenjene vsem krajanom, je bilo samo v Ribnici več kot petdeset, v ostalih centrih ribniške občine veliko manj. Gotovo so osnovne šole s svojimi šolskimi kulturnimi društvi še zmeraj poglaviti steber kulturnega dogajanja v vsakem kraju, zlasti ob praznovanjih. Ne smemo prezreti pevskih zborov v posameznih krajevnih skupnostih, pevske revije v Dolenji vasi, ribniške godbe in tamburašev v Sodražici pa vsakoletne igre pri Sv. Gregorju in z domačo amatersko dejavnostjo smo skoraj pri kraju. No, letos sta še Medard Pucelj in Vesna Postrakova v času festivala humorja nastopala po nekaterih naših krajih s satirično monodramo Dobri mož v belem, česa drugega pa se ne spomnim, razen vsakoletne poglavitne dejavnosti — likovne kolonije. Vsem domačim, ki so letos stopili na oder, je treba izreči javno zahvalo.

Kar petdesetkrat pa so se odprla vrata tujim gostom, ki so Ribničanom nudili »kulturne usluge«. Samo likovnih razstav je bilo trinajst — od tega le ena domača foto-razstava, pripravil jo je študent Aleš Debeljak — ostalo pa so bile glasbene, gledališke, recitacijske, baletne in lutkovne prireditve. Med njimi veliko takih, ki po kvaliteti presega povprečne okvire in so prava

duhovna hrana za današnjega človeka, za današnji trenutek. Likovne, gledališke in glasbene stvaritve so dejansko skozi vse leto vsak teden odzvanjale v ribniških kulturnih hramih in vabile ljudi, da jim prisluhnejo, se s čim na novo spoznajo, se za nekaj časa umirijo ali morda pozabijo na skrbi ali pa vsaj za hip ocenijo smisel in nesmisel vsakodnevnega pehanja za »boljši jutri«, kar je navsezadnje tudi smoter vsake kulturne prireditve. Toda, toda!

Če pomislimo, da je samo v krajevni skupnosti Ribnica blizu 6 tisoč ljudi in da so naši kulturni prostori majhni, nam pogled na prazne prostore v dvorani zaustavi dih; pa ne zaradi napetosti na odru, ampak zaradi gluhoti in praznine v parterju. Samo primer. Trio Lorenc je mednarodno priznan, pri nas je s pevko — sopranistko nastopil v okviru prireditve Revolucija in glasba. Vsak instrumentalist od tria je imel le po deset poslušalcev. Muka za nastopajočega, nelagodnost za poslušalce! Takih mukotrpnih doživetij je bilo še veliko.

Torej komu kultura? Ali je res postalo pravilo, da mora samo popevkarški kričar imeti nabito dvorano? Ali so res vse naše duhovne in materialne potrebe zdrknile na nivo propadajočega starega Rima z znano parolo »kruha in iger«? Vsa druga neizmerna prostanstva človekovega duha in njegovih potreb pa so nepotrebna navlaka?! Kaj

je res starorimski izrek »boj se človeka, ki je prebral eno samo knjigo«! postal naša vsakodnevna praksa!?

Vodje delegacij, predsedniki posameznih skupnosti, organizatorji seminarjev in drugi tarnajo o nesklepčnosti sestankov, dostikrat o porazni nezainteresiranosti voljenih in imenovanih delegatov in članov. Najto pomeni vsaj malo tolažbe za kulturnega animatorja, da tudi na družbenopolitičnem področju ni »žejnih duš, ki bi samo rade hodile k studentu«? Hvala za tako tolažbo. Toda eno je gotovo: žejja je velika, studenci pa samevajo. In kulturni ali politični animator ostane samo še uradni statistik, ki ugotovi stanje, stanja pa spremeniti ne more.

Glejte. Včasih, zlasti pred vojno, ni bilo malo večjega kraja pri nas, ki ne bi imel vsaj eno ali več aktivnih kulturnih društev. Ta so tekmovala med seboj, katero se bo v kulturni ponudbi bolje izkazalo. Animatorje, pevovodje in režiserje so društva rojevala iz svojih vrst. Danes v naših novih naseljih živi na stotine izobražencev, društva pa so dostikrat samo na papirju, ker iz svojih vrst ne morejo dobiti zavzetih usmerjalcev kulturnega delovanja. Na eni strani blišč, na drugi beda. Zakaj tako?

Svetovno znani naš ekonomist prof. Branko Horvat, ki mu je za las ušla celo Nobelova nagrada, kot piše v eni zadnjih števil Mladine, globlje analizira obnašanje naše družbe, zlasti inte-

ligence. Pravi, da so to v glavnem ljudje, ki so prišli iz vasi, ki so šele v prvi generaciji postali tehniki, inženirji in profesorji in nosijo v sebi vso prtljago primitivnega okolja, poleg tega pa nezadržno željo, da bi čimprej obogateli, da bi si nabavili vse tiste malenkosti, ki delajo življenje udobno in da bi se pred svojimi postavili kot ljudje, ki so v življenju nekaj dosegli. Ti ljudje se ne obnašajo kot pravi intelektualci. Ne vračajo v polni meri v svoje okolje znanja, do katerega so končno prišli s sredstvi in na račun tega okolja. V tem smislu, pravi prof. Horvat, so naši intelektualci odpovedali in daleč zaostajajo za zahodnimi. Izjeme so zelo redke.

Kako te stvari potekajo drugje? Primer. Ribniški dekleški nonet Vitraje pod vodstvom prof. Bernarda Kogovškove letos gostoval v Italiji v mestu Crema blizu Milana. Tam so zvečer na prireditvi v arhaični kapeli nastopili trije italijanski pevski zbori in naš nonet. Avditorij nabito poln starih in mladih meščanov. Pozornost do gostov za naše pojme na nedosegljivi kulturni višini. Sam župan mesta je Vitro povabil na svoj dom, vzel kitaro v roke in skupaj z ženo prepeval našim dekletom, da ostalih pozornosti ne naštevamo. Drugi dan so jih povabili v cerkev, ker je bila ravno nedelja, da so stotinam pričujočih kar med obredom prepevale naše pesmi. Izžarevanje dojemanja pevske kulture se je odražalo na vseh obrazih, zlitje ljudi s kulturnim dogodkom v kraju je bilo tako iskreno, da ni moč govoriti o enkratni pozornosti, ampak o tradicionalnem sprejemanju kulturne ponudbe, brez katerega si tamkajšnji prebivalci sploh ne znajo zamišljati življenja.

Čez deset dni so naše pevke prejele album z velikimi barvnimi posnetki s koncerta in s kopijami ocen o koncertu, ki jih je objavilo sedem tamkajšnjih časopisov. Torej kultura, ki še dolgo odmeva. Ostane samo vprašanje, do kakšnega kulturnega nivoja smo prišli mi, oziroma kako nizko smo ostali. Molk! Kako dolga je še pot, da se bomo vsaj malo približali nivoju naših sosedov!

Mislím, da bi bilo treba ponovno vzbuditi spečo željo, željo po kulturnih dobrinah, ki je prav gotovo v zavesti večine ljudi. Ribnica bi se lahko izkazala na lastnem amaterskem delovanju, vsaj v glasbenem, ki je že v teku, pa na likovnem in gledališkem področju, kot se je nekoč. Z načrtom za preureditev Miklove hiše v kulturne namenene setudi prostorsko odpirajo možnosti za delo ljubiteljskih dejavnosti. Toda poglavitna naloga je, napraviti premik v naši potrošniški miselnosti in odpreti tiste nedotaknjene in zaprte predale, ki so na žalost samo še inventurno zanimivi, svoje neprecenljive vrednosti pa skrivajo sami v sebi. Zato našemu življenju nečesa manjka, nekaj poglavitnega. Končni smisel življenja ni v materialnem blagostanju, ampak v kulturi doživljanja.

prof. JANEZ DEBELJAK

Med najpomembnejše, najboljše organizirane kulturne skupine z najdaljšo tradicijo sodijo v občini Ribnica pevski zbori. Kar precej zborov imamo in lepo število dobrih pevcev. Žal imamo še več (prav tako dobrih) pevcev izven zborov. Kakšen potencial je to, kakšni zbori bi to bili, če bi v njih hoteli sodelovati vsi, ki znajo peti! Seveda je eno sposobnost prepevati, drugo je pripravljenost za sodelovanje. Veliko časa in truda je treba žrtvovati, da postane skupina pevcev dober zbor in prepevanje pravo petje.

Trdo delo, to pa petje je, seveda marsikoga odvrača. V Rešetu smo že objavili poziv pevcem, ki so pripravljeni svoje ubrano petje posvetiti ribniškemu mešanemu zboru Gallus. Naj velja danes ponovno poziv vsem potencialnim pevcem, da se pridružijo pevske skupini v svojem kraju. Na sliki — uveljavljeni oktet DONIT iz Sodražice na tradicionalnem nastopu v Dolenji vasi.

Zvišan krvni pritisk - bolezen civilizacije

Zares premalo razmišljamo in se premalo zavedamo, da je dolga vrsta bolezni, ki se jim lahko izognemo ali vsaj zaviramo njihov potek, če smo pripravljeni za zdravje in zdravljenje prispevati svoj delež. Naš prispevek k ohranitvi zdravja je zdrav način življenja, naš prispevek k zdravljenju pa vsestranska prilagoditev življenja bolezni, in sicer glede na počitek in delo, pravilno prehrano, telesno in duševno osvežitev.

Živimo v času, ko povzroča bolezni neprestana stiska s časom, škodljive razvade, živčna napetost, neredna prehrana, nezadostna skrb za telesno in duševno osvežitev. Leto za letom opažamo naraščanje števila bolnikov z boleznimi srca in ožilja. Ena od najhujših bolezni civilizacije je **zvišan krvni pritisk**.

Umrljivost zaradi zapletov in posledic je večja od umrljivosti za TBC in rakom skupaj. Ta podatek naj ne vpliva zastrašujoče na vas, ampak naj vas vodi k aktivnemu vključevanju v zdravljenje zvišanega krvnega pritiska.

Dandanes sodimo, da ima približno 20% odraslih ljudi oziroma vsak peti kronično zvišan krvni pritisk. Bolezen nastaja počasi in nezaznavno ogroža življenje. Zato polovica bolnikov ne ve za svojo bolezen. **PRIZADEVAMO SI, DA BI ČIMPREJ NAŠLI ČIMVEČ LJUDI, KI IMAJO ZVIŠAN KRVNI PRITISK, PA TEGA SAMI ŠE NE VEDO**, da bi preprečili z zgodnjim, ustreznim zdravljenjem morebitne kronične, neozdravljive posledice. Zato se ne začudite, če vam bomo izmerili krvni pritisk, čeprav zaradi tega niste prišli k zdravniku ali pa ste »rosno mladi«. Morda prav pri vas izmerimo nekoliko višje vrednosti. Vendar enkratno merjenje še ne pove ničesar. Veliko je dejavnikov, notranjih in zunanjih, ki vplivajo na srce in žile in povzročijo stalno nihanje krvnega pritiska. Da ugotovimo, če ima nekdo povišan krvni pritisk ali ne, potrebujemo še nekaj izmerjenih vrednosti. Navodilo za kontrolno merjenje krvnega pritiska je, da pridete na merjenje v enakih razmerah: vedno dopoldne ali vedno popoldne, po približno enaki fizični obremenitvi, nekoliko po dnevnem obroku hrane, po mirno preživetem dnevu, ne po kajenju ali popiti kavi, z izpraznjenim mehurjem in primerno topli — ne premrženi. Če ne upoštevate vplivnih dejavnikov, se vrednosti krvnega pritiska lahko zvišajo tudi za 15 mg Hg.

BOLNIKE, KI VEDO ZA SVOJO BOLEZEN, POVABIMO NA »TEČAJ ZA HIPERTONIKE« Z NAMENOM, da se s pridobljenim znanjem lahko aktivno vključijo v zdravljenje svojega zvišanega krvnega pritiska, izpolnjevanje zdravniških navodil in preprečevanje posledic, ki jih zvišan krvni pritisk pušča na vsem telesu. Tečajnike predlaga zdravnik splošne medicine, medicine dela ali se prijavljajo sami v kartoteki ZD Ribni-

ca. Tečaj je organiziran v obliki malih skupin — 8 do 15 ljudi z dvosmerno komunikacijo med zdravstvenim delavcem in bolnikom. Tako ustvarjalno vzdušje zagotovi boljše in trajnejše rezultate. Tečaj je enkrat mesečno, štiri dni zapored po eno uro in pol. Izvajanje tečaja je po programu, ki ga je sprejel razširjeni rep. kolegij za zdravstveno vzgojo. Prilagojen je osnovnošolski izobrazbi. Tečaj seznani tečajnike z vzroki, s potekom in zapleti hipertenzivne bolezni, z možnostmi zdravljenja, rehabilitacije in varovanja zdravja ter merjenjem in samomerjenjem krvnega pritiska. Popestrjen je z razpoložljivimi učnovzgojnimi sredstvi — diapozitivom za kratko ponovitev vsebine, shemami, slikami. Tečajnik prejme zloženko »Visok krvni tlak, tihi sovražnik«, pisno navodilo oz. načela zdrave prehrane, prehrane pri zvišanem krvnem pritisku in osnovna načela za hujšanje.

Bolezniški znaki, ki opozarjajo na zvišan krvni pritisk, se pojavijo, ko je bolezen že precej razvita in so zelo različni. Pojavi se utrujenost, vrtoglavica, glavobol — predvsem v zatilju, bolečina ali pritisk za prsnico, razdražljivost, nespečnost, zmanjšana delovna sposobnost, krvavitev iz nosu, motnje vida. Dodatno se pojavijo kot posledica zvišanega krvnega pritiska še znaki, ki so odraz organskih sprememb na srcu,

možganih in ledvicah. Zaradi prizadetosti srčnih žil ima bolnik napade angine pektoris, zadene ga lahko srčni infarkt. Prizadetost možganskih žil ima za posledico vedenjske spremembe in kapi. ledvičnih žil pa nepopravljive posledice na ledvicah. Neozdravljen bolnik, ki pusti bolezen, da gre svojo pot, postane sčasoma nesposoben opravljati vsakdanje dejavnosti, lahko nastopi invalidnost in prezgodnja upokojitve. Življenjska doba se skrajša. Zato je zelo pomembno doživljenjsko zdravljenje in prilagoditev prehrane, življenja, dela in rekreacije svoji bolezni.

Prehrana bolnika z zvišanim krvnim pritiskom naj bo:

- manj slana,
- manj začinjena,
- malo mastna,
- malo sladka,
- manj kalorična, če je bolnik predebel.

Vsebuje naj čim več svežega sadja in zelenjave.

Bolnik naj živi zdravo. To pomeni brez tistih razvad, ki so spremljevalke prezaposlenega človeka, ki ga le za trenutek umirijo: kava, cigarete ali alkohol in to morda še pred jutranjim obrokom. Skodelica kave lahko ostane poživilo za tiste, pri katerih je krvni pritisk le zmerno povišan.

Pogosto se v vsakdanjem življenju srečamo s stresi. To je najnevarnejši sovražnik bolnika z zvišanim krvnim pritiskom. Potrudimo se in se stresu izognimo ali pa se nanj pripravimo tako, da je stresna reakcija čim manj burna. Nasvet vsem je, naj se nam nikoli in nikamor ne mudi. Opravila si načrtujemo in zanje si vzemimo dovolj časa.

Vzroki za zvišan krvni pritisk so lahko različni. 80% vzrokov pripisujemo dednosti. Bolezen hitreje napreduje, če uživamo močno soljeno hrano, če so pogostne stresne situacije, če si pomagamo skozi vsakodnevne stiske s škodljivimi razvadami: kavo, cigareti, alkoholom, če precenjujemo svoje moči in če imamo težave s čezmerno težo. Pri 20% je zvišan krvni pritisk posledica organskih obolenj — bolezni ledvic, nadledvičnih žlez, ščitnice, obščitnih žlez, živčnih obolenj in drugih. Ti vzroki se v nekaterih primerih odstranjujejo z operacijo, sicer moramo zvišan krvni pritisk dosmrtno zdraviti.

Zvišan krvni pritisk je bolezen, kjer vemo, da so uspehi zdravljenja zelo zadovoljivi. Važno pa je, da v borbi proti hipertenziji ob zdravniku sodeluje tudi bolnik. Bolnik se mora izogibati vsem napetim situacijam. Skrbeti mora za dovolj počitka in zdravo rekreacijo, opustiti kajenje in uživanje alkoholnih pijač.

Le z ustreznim zdravim načinom življenja in zdravlili bomo namreč dosegli zadovoljivo stanje.

Milka Arko

Telesna kultura kot potreba

Rokometna ekipa Inles iz Ribnice, jesenski prvak v slovenski rokometni ligi. Naslov jesenskih prvakov so ribniški rokometarji osvojili kljub nekaj spodrslijem oziroma po nepotrebnem izgubljenih točk. Dobro pa so igrali z najmočnejšimi ekipami, celo v gosteh. Če bo šlo tako naprej, bodo tudi do konca prvenstva lahko osvojili dovolj

prepričljivo prvo mesto. Spomladanski razpored tekem imajo dovolj ugoden. In končno — prvo mesto po jesenskem delu prvenstva je najboljše darilo igralcev Inlesa ob 30-letnici rokometnega kluba in igranja rokmeta v Ribnici, kar smo praznovali v drugi polovici decembra.

Telesna kultura postaja vse bolj sestavni del našega življenja in bivanja. Športu in športni rekreaciji ni mogoče ubežati. Nasprotno — vse bolj smo z njima neposredno ali posredno povezani individualno ali skupinsko. S telesno kulturo se ukvarjamo kot športniki ali udeleženci športne rekreacije, kot telesnokulturni aktivisti, kot ljubitelji in gledalci ali kako drugače. Tako postaja telesna kultura potreba vsakogar in vseh. Športno rekreacijo smo priznali kot družbeno potrebno delo in dejavnost. Toda tako kot na nekaterih drugih področjih tudi v telesni kulturi pogosto opažamo neskladje med proglašeni in družbeno verificiranimi načeli in programi ter prakso ali uresničevanjem sprejete politike. Neskladje se kaže tudi v neustrezni organiziranosti in stalnem pomanjkanju denarja za telesno kulturo. Dolej smo kar dobro sproti razčlenjevali razmere, ugotavljali težave in največkrat tudi vzroke za takšno stanje. Zdaj se zastavlja predvsem vprašanje, kako težave odpraviti, postopoma uresničevati zastavljene naloge in dosegati zastavljene cilje. Toda največkrat se zaustavimo ob vprašanju — kako? Kako se organizirati? Kako spodbuditi večje zanimanje in bolje organizirati športno rekreacijo? Itd. Takšnih »kako« bi lahko naštel še veliko. Najti prave odgovore pa marsikdaj lahko pomeni že podlago za dobro delo in dobre dosežke.

Telesne kulture ne moremo ocenjevati in vrednotiti le po posameznih množičnih akcijah ali uspehih posameznikov in moštev. Telesna kultura je mnogo širša kategorija, širši pojav. Vse bolj postaja sestavni del in način življenje celotnega naroda ali sestavni del njegove kulture in identitete.

V zadnjem času veliko govorimo o tem, da želimo postati narod športnikov, kar pomeni privzgojiti, ustvarjati in imeti visoko kulturo potreb po ukvarjanju s športom, razviti široko ponudbo možnosti za izbiro dejavnosti itd. To pomeni kar najbolj izrabiti to, kar imamo, in graditi tudi nove telesnokulturne objekte in kadrovske zmogljivosti, zlasti pa kar najbolj izrabiti naravne možnosti. Narod športnikov ne bomo postali s posameznimi vrhunskimi športnimi dosežki, temveč predvsem s razvito množičnostjo in z organizirano športno rekreacijo: To je le nekaj misli, pogledov in razmišljanj, kako zasnovati delo, kako postopoma uresničiti začrtane usmeritve in naloge, kako doseči postavljene etapne in končne cilje. Mislamo, da lahko dosežemo napredek predvsem z boljšo organiziranostjo telesne kulture same, z več znanja in strokovnostjo ter s solidno materialno podlago. Na vseh teh področjih so očitno še rezerve. Vsega tega telesni kulturi ne bo nihče podaril in tega tudi ni mogoče podariti. Pomemben je motiv. Cilji, ki smo si jih postavili, pa so, tako smo prepričani, dovolj velik izziv, da bomo zavzeto poprijeli za delo. Kako uspešni bomo pri doseganju postavljenih ciljev, pa je najbolj odvisno od nas — športnih delavcev, telesnokulturnih strokovnjakov in aktivistov.

Telesnokulturne aktivnosti v letu 1986:

Rokometni klub INLES

— Prva ekipa tekmuje v republiški ligi, ki vodi po jesenskem delu tekmovalne sezone 1986/87.

— Dve mladinski ekipi, ki tekmuje v mladinski ligi — center. Po jesenskem delu sta na prvem in zadnjem mestu, naj omenimo, da so igralci večinoma še pionirji. Poleg tega je pionirska ekipa letos osvojila še tri naslove republiških prvakov in sicer: spomladi so bili prvaki ŠSD med mlajšimi in starejšimi pionirji, jeseni pa so spet osvojili naslov med starejšimi pionirji.

— V klubu je organizirana še pionirska rokometna šola, ki ima pet skupin, štiri (1. do 5. razred) v Osnovni šoli Ribnica in peta v Celodnevni osnovni šoli Dolenja vas (3. in 4. razred)

Rokometni klub DONIT Sodražica tekmuje v II. republiški ligi, njihovi mladinci pa v mladinski ligi — center.

Nogometni klub Ribnica ima tri ekipe, člansko, kadetsko in pionirsko, organiziral pa je tudi občinsko prvenstvo v malem nogometu.

Smučarski klub Ribnica je organiziral občinska prvenstva v veleslalomu in smučarskih tekih. Veleslalom je bil organiziran na smučišču v Danah, teki pa na starem stadionu ob Bistrici. Pomagal pa je tudi pri izvedbi občinskih tekmovanj za pionirje, ki je bilo tudi v Danah, tekmovali so v veleslalomu.

TVD Partizan Sodražica je organiziral občinsko sindikalno tekmovanje v veleslalomu in smučarskih tekih.

TVD Partizan Loški potok je organiziral tekmovanje v smučarskih skokih in pomagal pri izvedbi pionirskega veleslalomu v Loškem potoku.

Šolsko športno društvo Ribnica se je udeležilo tradicionalnega troboja v Kočevju, v naslednjem letu pa bo ta troboj organiziran v Ribnici.

Karate klub EUROTRANS uspešno deluje, poleg tega je organiziral tudi republiško tekmovanje v karateju v našem športnem centru.

Od delovnih organizacij ima največ športnih aktivnosti delovna organizacija Riko (mali nogomet, namizni tenis, šah, kegljanje...)

Delovna organizacija Inles je imela organizirano ligo v nogometu.

Janko Ilc

Tudi letos je organizirana športna rekreacija za vsakogar v Športnem centru Ribnica in DC-16 v Dolenji vasi.

Ženske imajo rekreacijo v sredo od 19. do 20,30 ure, moški od 20,30 do 22. ure, tudi v sredo.

Vabimo vse, ki bi se radi udeležili rekreacije. V SREDO PRIDITE V ŠPORTNI CENTER RIBNICA.

Sprejem v pionirsko organizacijo

Dne 27. novembra 1986 smo na ribniški osnovni šoli pripravili sprejem v pionirsko organizacijo. Za ta dogodek smo se pionirji temeljito pripravili, saj smo želeli, da bi cicibanom ostal dan nepozaben.

Cicibani so ob 15.30 prišli v spremstvu tovarišic v dom JLA. Zelo veliko je bilo tudi staršev. Poleg naših cicibanov smo v PO sprejeli tudi cicibane iz Sušja. Po pionirski himni smo cicibanom privezali rutice in jih pokrili s pionirskimi kapicami. Zelo lep je bil pogled na sto in več uniformiranih cicibanov, ki so za predsednikom PO svečano ponavljali zaobljubo. Nato sta jim čestitala predsednik PO in tov. ravnatelj Jože Starc.

Naši lutkarji, ki jih vodi tov. Abrahamsberg Joža, so nas vse navdušili. Čudovito je bilo!

Po končanem programu pa so novosprejeti pionirji slovesno odkorakali v avlo nove šole, kjer so s tov. Popovičevno mladinke pripravile svečane mize za pogostitev. S kasetofona so k smehu in veselju privabljali zvoki otroških pesmi. Nekateri starši so jih tudi slikali. Vsi so bili navdušeni.

Pionirji PO »Anton Majnik«, OŠ dr. France Prešeren, Ribnica

Zapisali smo tudi nekaj odgovorov novosprejetih pionirjev.

Vprašali smo:

Sprejem v zvezo pionirjev mi bo ostal v lepem spominu, Zakaj?

— Dobil sem kapico, rutiko, značko....

Marko, 1. b

— Na novi šoli smo bili pogoščeni.

Aleksander, 1. b

— Dobil sem pionirske znake

Peter, 1. b

— Povedali smo zaobljubo

Matej, 1. b

— Meni je bilo najbolj všeč, ko so peli in so prikazali lutke

Tadej, 1. b

— Postali smo pionirji

Judita, 1. b

— Zavezali so mi rutko.

Boštjan, 1. b

— Bili smo najlepši pionirji

Peter, 1. b

— Zaobljuba, rutke, zabava

Romana, 1. b

— S pionirskimi kapami in ruticami smo bili zelo lepi

Sergej, 1. a

— Ko sem postal pionir, mi je bilo lepo

Andraž, 1. a

— Vesel sem bil, ko smo korakali za praporom

Matjaž, 1. a

— Ko smo peli himno, smo stali in bilo mi je lepo

Rebeka, 1. a

— Pionirsko zaobljubo sem glasno ponavljal.

Jure, 1. a

Moja vas

Moja domača vas je Travnik. Je ena od šestih vasi v Loškem potoku. V vasi je čez sto hiš. Obkrožajo jo polja in hribi, ki so porasli z gozdom. Ti hribi se imenujejo: Suhi vrh, Srednji vrh, Zavrh, Mušnevec. Po polju teče potok, ki je ponikalnica. Ob potoku stojita stara mlina. Včasih je bila ob potoku tudi žaga, sedaj pa imamo v vasi lesno tovarno. Imenuje se Inles TOZD Loški potok. Izdelujejo: okna, vrata, mizne plošče. V tej tovarni sta zaposlena moja starša. Moja vas ima tudi dva zaselka: Belo vodo in Dednik. Med vojno je bila moja vas tudi požgana.

Zame je ta kraj lep in sem srečna, da sem tu doma.

Marija Benčina, 4. razred
OŠ dr. Anton Debeljak
Loški potok

Stare šolske stavbe v Ribnici nudijo žalosten pogled — dokaz naše skupne nemoči pri zagotavljanju denarja za vzdrževanje podobnih objektov

Kaj pričakujem od novega leta

Učence 4. razreda celodnevne osnovne šole Dolenja vas smo vprašali, kaj pričakujejo od prihodnjega, 1987. leta. Zamislili so se, vzeli papir in peresa in zapisali kup želja in pričakovanj.

Njihove najpogostejše želje so se nanašale na razmere v njihovem neposrednem okolju. Želijo, da bi se Dolenja vas še bolj razvila, da bi v vasi zgradili vrtec, mnogi si želijo, da bi začeli graditi pokopališče, ki je v načrtu že več let, vsi pa sebi in svojim želijo sreče in zdravja in da bi v svetu zavladal mir, pa da bi ljudje in še posebej otroci po svetu ne bili lačni.

In še nekaj posebnih želja:

- da ne bi bilo naravnih nesreč in da ne bi bilo več nesreč v elektrarnah (Katja),
- da bi našli zdravilo proti raku; da bi bilo več samoupravljanja (Jana),
- da bi bila naša telovadnica topla (Urška),
- da ne bi otroci po svetu umirali od lakote in da bi bilo čim manj jedrskih eksplozij (Andreja),
- da bi bili prijatelji z vsemi narodi in državami (Miran),
- da bi imeli v šoli jedilnico in da bi bili vsi otroci prijatelji (Titina),
- če bom v šoli odličen, bom dobil dirkalno kolo (Miran),
- da bi se v našem kraju razvil turizem (Peter),
- da bi v Založju dokončali jezero in uredili strugo skozi vas (Mateja),
- da bi bilo veliko snega in bi se lahko smučal in da si ne bi zlomil noge (Jože),
- da ne bi zmanjkalo zdrave vode, da bi bilo čim manj onesnaženja okolja, na naši šoli pa naj bo čim več uspešnih učencev (Melita).

Popotovanje od Trubarja do Levstika

V petek smo imeli ekskurzijo, na kateri naj bi si pobleže ogledali domove nekaterih slovenskih pesnikov oz. pisateljev.

Vozili smo se po vijugasti cesti, mimo bohotnih gozdov, obarvanih v jesenske barve in zavite v jutranjo meglo. Vrhovi hribov so bili že malo odeti v belo obleko, saj je prejšnjo noč padal sneg in zunaj je bilo mraz. Peljali smo se mimo raznih naselij, dokler nismo prispeli na Turjak. Tu smo si ogledali znani turjaški grad, kateri je v obnavljanju, saj se na njem poznajo sledovi pomembnih dogodkov iz zgodovine, o kateri nas je poučila prijazna ženska.

Pot nas je vodila proti Rašici, kjer smo si ogledali stari mlin, žago in ostale

zanimive stvari, ki nas spominjajo na »očeta« slovenskega jezika, Primoža Trubarja. O Trubarjevem življenju nam je v mlinu, ki je urejen v spominsko sobo, pripovedoval vodič.

Preko dolin in gričev, na katerih so bili ponekod že ljudje, smo prispeli v Podsmreko, rojstni kraj pesnika, pisatelja in kritika, kakor je označen na spominski plošči — Josipa Stritarja.

Njegova rojstna hiša nas ni posebno zanimala, zanimiva pa je bila kašča, kjer je Stritar nemalokrat ustvarjal svoja dela. Podsmreka je majhen toda zanimiv kraj. Ogledali smo si ga in se namenili proti Velikim Laščam. V Velikih Laščah je veliko zanimivega, mi pa smo si ogledali le najpomembnejše — Levstikov dom in spomenik. V Levstikovem domu so lepo opremljene spominske sobe, posvečene Levstiku, Stritarju in Trubarju. Le dva daljša klanca sta nas ločila od Dolnjih Retij, rojstnega kraja pisatelja Frana Levstika. Malo nad cesto stoji znamenita, 500 let stara lipa, nad njo pa čisto prenovljena rojstna hiša Levstika. Te si nismo ogledovali, saj na njej niti spominske plošče. Ogledali smo si le znamenit Ilijev kozolec, kjer je Fran Levstik največkrat ustvarjal. V tej vasi živijo prijazni ljudje, smo ugotovili takoj, ko smo ogovorili starejšega vaščana, kako to, da sedaj na Levstikovi rojstni hiši ni spominske plošče. Mož je bil prijazen in nam je povedal vse, kar je o tem vedel.

Preko nam zelo dobro poznane pokrajine, ki je bežala mimo nas, smo se s pesmijo na ustih vrnili v Loški potok, kraj, ki nam je vsem prav dobro poznan.

Moja Oswald, 8. razred
Osnovna šola
dr. Anton Debeljak
Loški potok

Novoletne čestitke

Občinska konferenca socialistične zveze Ribnica iskreno čestita vsem občanom naše občine, vsem delovnim kolektivom, občanom v družbenopolitičnih organizacijah in samoupravnih organih, v društvih in združenjih ob vstopu v novo 1987. leto. Čas, ki je pred nami, ne bo lahek. Zahteval bo od slehernega polno angažiranje in le s trdim delom ter dobro organizirani bomo vsem nalogam kos. OK SZDL Ribnica namenja namesto novoletnih čestitk skromno vsoto 5.000 dinarjev otroškemu vrtcu v Ribnici.

Delavski svet DO Riko Ribnica je namesto novoletnih čestitk prijateljem, poslovnim partnerjem, družbenopolitičnim in samoupravnim dejavnikom namenil 200.000 dinarjev Onkološkemu inštitutu v Ljubljani.

Posnemanja vredni novoletni čestitki!

Prihaja dedek Mraz

V občini Ribnica imamo že od leta 1980 z dedkom Mrazom sklenjen samoupravni sporazum o skupnem organiziranju prednovoletnega praznovanja in skupne obdaritve najmlajših, predvsem predšolskih otrok.

Po sporazumu so zaposleni oziroma njihove delovne organizacije letno prispevali določen znesek, denar pa se je zbiral pri zvezi prijateljev mladine. Z njim so bila kupljena skromna darila, katera je Dedek Mraz na posebnih prireditvah razdelil malčkom.

Pot do samoupravnega sporazuma je bila dolga. Vedno je tudi bil kak kolektiv, ki je sporazum kršil, bodisi da ni poravnal svoje obveznosti ali pa so organizirali še dodatne obdaritve znotraj kolektiva. V občini pa smo hoteli doseči predvsem enoten pristop in enotno organiziranost, pri čemer naj bi bili vsaj v prednovoletnih radostih in skromnih obdaritvah enaki vsi otroci, ne glede na to, kje so zaposleni njihovi starši. Praznovanja in obdaritve so bile organizirane ne le v središču občine, kjer je bilo vedno tudi največ drugih kulturnih prireditev za najmlajše, pač pa tudi po krajevnih skupnostih oz. večjih krajih v krajevnih skupnostih.

Letos je bilo nekaj težav pri ohranitvi in uveljavitvi podpisanega samoupravnega sporazuma, vendar je občinska organizacija SZDL ob pomoči sindikata in mladine z odločno akcijo

*Siva kučma, bela brada,
topel kožuh, zvrhan koš,
joj, že prišel je med nas
dobri stari dedek Mraz.*

zadeve le stabilizirala. Na novo je bil imenovan koordinacijski odbor za to prireditev in določen je bil enoten znesek prispevka zaposlenih v skupni sklad v višini 1000 dinarjev. Zbrani prispevki delovnih kolektivov oz. zaposlenih delavcev bodo zadoščali za nakup primernih novoletnih daril za otroke v dveh starostnih skupinah — od dveh do štirih in od štirih do šestih let oziroma do vstopa v šolo. V času od 22. do 29. decembra bo v Ribnici več kulturnih prireditev za najmlajše, ki jih pripravlja oz. organizira kulturna skupnost. In kajsi bodo najmlajši (skupaj s starši seveda) lahko ogledali?

Dne 22. decembra bodo v domu JLA ob 17. in 18. uri prikazovali zanimive risanke, v sredo, 24. decembra bo v domu JLA ob 17. uri glasbena pravljica Zajček Kazimirček, pol ure kasneje pa še glasbena pravljica Markova čudežna ura. V četrtek, 25. decembra bo v domu JLA ob 17. uri gostovalo lutkovno gledališče Papilu z igrico Deklica z vžigalicami, v petek, 26. dec. pa bodo v kinu v domu JLA ob 17. in ob 18. uri spet risanke. V ponedeljek, dne 29. decembra bo v ribniškem gradu ob 18. uri Pravljčni večer v gradu, pri čemer bo sodeloval tudi dedek Mraz z običajnim spremstvom.

Vsi otroci od dveh let starosti (letniki 1980 do vključno 1984) bodo dobili va-

bila na prireditve in obdaritve. Organizatorji toplo upajo, da jim pomanjkljivi sezname (pripravljajo jih v delovnih organizacijah) ne bodo preveč mešali štren. Posebne prireditve s srečanjem z dedkom Mrazom in obdaritvami otrok bodo v vseh krajevnih skupnostih — v Loškem potoku, Sodražici, Sv. Gregorju in Velikih Poljanah, vendar zdaj še nimamo točnega razporeda. Sicer pa bodo otroci dobili vabila.

V KS Dolenja vas bo dedek Mraz v dvorani v nedeljo 28. dec. ob 13. uri, isti dan ob 10. uri pa v Dolenjih Lazih. Sicer pa se bodo pričela srečanja z Dedkom Mrazom že 26. dec. ob 16. uri v Sušju, 27. decembra bo v domu JLA v Ribnici prireditev za Inles (TOZD Ribnica, Trgovina in DSSS) ob 10. uri, ob 13. uri prav tam za otroke delavcev Rika iz KS Ribnica in delavce izven območja občine, ob 16. uri pa za ostale otroke iz Ribnice. Dne 29. dec. bo prireditev v Jurjevici ob 16. uri, 30. dec. ob 16. uri pa v Bukovici in ob 18. uri v Goriči vasi.

Priprani smo, da se bodo tokrat srečali z Dedkom Mrazom vsi naši najmlajši in da bodo predvsem občutili praznično prednovoletno vzdušje. Dedek Mraz in organizatorji se bodo potrudili po najboljših močeh.

Likovna razstava

Od 12. do 30. decembra bo v domu JLA v Ribnici in v Petkovi galeriji v ribniškem gradu na ogled zanimiva likovna razstava slik in plastik, nastalih v letošnji likovni koloniji — Srečanje likovnikov Ribnica 86. Razstava je bila odprta dne 12. decembra, predstavljajo pa se likovniki udeleženci letošnjega srečanja — Todorče Atanasov, Nikolaj Beer, Mirsad Begić, Zdenko Huzjan, Stane Jagodič, Erik Lovko, Sergio Mazzola (Italija), Zmago Posega, Boštjan Putrih in Lujo Vodopivec.

Pred 150 leti

Kolera v Ribnici

Da ne bo pomote in nepotrebne panike, povejmo takoj, da ne gre za zdaj, pač pa za dogajanje pred stoletletimi leti. Na tiste strahotne, tragične dni julija 1836 še danes spominjajo nekateri nagrobni napisi na pokopališču v Hrovači. Pred petdesetimi leti, dne 11. julija 1836, se je takratne stoletnice spomnil tudi slovenski tisk, iz katerega povzemamo nekaj najbolj zanimivih podatkov.

Dne 11. julija 1836 je zanesel kolero v Ribnico neki Matija Kump iz Poljanic 11 na Kočevskem, piše kronist pred pol stoletja. Iz Ljubljane grede je prenočil pri »Slemenču« v Ribnici, št. 86, ko pa je drugi dan hotel nadaljevati pot proti domu, je v Hrovači v hiši št. 29 obležal in umrl za kolero, šibo božjo, kot so bolezen takrat imenovali. Že 13. julija je za kolero umrl Slemenčev sin Jakob Česarek, samski krojač. Sploh je bila ta hiša najbolj prizadeta, ker je v njej pomrlo sedem ljudi, tako da je v hiši ostala živa samo stara mati Ana roj. Kostanjevec ter njen 33-letni sin France, ki je prav tedaj bil pri sorodnikih v Benetkah. Kasneje je kot edini preživel iz hiše prevzel gospodarstvo, obenem pa je bil tudi vodja pisarne pri okrožnem sodišču v ribniškem gradu, zelo veljaven in izobražen mož.

Kolera se je hitro širila in dosegla svoj višek 29. julija 1836, ko je v enem dnevu umrlo kar 16 ljudi. V dobrih dveh mesecih je kolera pobrala 251 ljudi iz ribniške župnije, med njimi tudi samskega graščaka Friderika Rudeža in upokojenega župnika iz Dolenje vasi Martina Kagnusa. V sami Ribnici je umrlo za kolero 114 ljudi, v Hrovači 11, Goriči vasi 25, Sušju 6, Otavica 12, na Bregu 11, v Lazih 15, na Jurjevici 7, v Bukovici 1, Gorenji vasi 9, Danah 10, Brežah 6, Makoši 1, Nemški vasi 12, Žlebiču 3, Sajevcu 1, Slatniku 4, Kotu 1, Lipovcu 2. Kolera je prizanesla (zaradi oddaljenosti) samo Zapužam in Zadolju.

Člankar je ob stoletnici epidemije še zapisal, da so imeli štirje duhovni v Ribnici ves čas veliko dela s spovedovanjem in pokopavanjem umrlih. Kaplan Finžgar je pokopal dva, kaplan Kozoglav 108 pokojnih, kaplan Vidic 129, dekan Treven šest, sem in tja (šestkrat) pa jim je priskočil na pomoč še dolenjevaški kaplan Janez Cimbas. Kolera se je unesla do sredine oktobra, ko je osemnajstega umrl zadnji in sicer v Sušju na štev. 25. V spomin na strahotno morijo so Ribničanje postavili konec Ribnice ob poti proti Sajevcu zahtvalno kapelo Sv. Roka in ta predel še danes imenujemo tako.

Zapisano v spomin žalostnih dogodkov v Ribniški dolini ob izteku 150-letnice.

REŠETO

Glasiló Socialistične zveze delovnega ljudstva Ribnica. Izhaja enkrat mesečno oziroma desetkrat letno v nakladi 4.000 izvodov. Ureja uredniški odbor v sestavi: France Grivec, odgovorni urednik, Stane Kromar, glavni urednik, Karel Oražem, Viktor Pogorelec, Ivan Petrič, Alojzija Zakrajšek, Janez Mihelič, France Lapajne, Stanko Rus, Janez Bambič, tehnični urednik: Uroš Bregar. — Uredništvo: OK SZDL Ribnica, 61310 Ribnica, Šeškova 14, telefon 861-274 ali 861-067. — Priprava za tisk: DIC — TOZD Grafika Novo mesto, Tisk: Tiskarna Novo mesto.